

ناول

لوی امپراتور

لیکوال: سید ادريس سادات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه

نوم .	امپراتور *ناول*
ليکوال .	سید ادريس *سادات*
کمپوز .	پخپله لیکوال
پښتۍ ډیزاین .	طیب سکون
مرسته .	سعید جواد
د لیکوال شماره .	0731363201
چاپ کال .	2023 / 2 / 29
چینل .	https://youtube.com/@sadattv1?si=q6ITxJVPfU5_TkP5
گروپ .	https://chat.whatsapp.com/HerXXDLt9tM75o1BpOrBFN

په خپل نوم د خپرولو حق یې هیڅوک نلري...

S A

ډالۍ

دا ناول دې زما خوږو او زړه ته رانږدې والدينو ته ډالۍ وي.

دا د هغوی د دعاگانو برکت دی، چې زه اوس د داسې ناول په لیکلو بريالی شوم.

او ستاسې تر لاسو مې درورسوه.

الله تعالی دې ماته زما والدين او تاسې ته ستاسې والدين ژوندي لري.

او خدای دې يې هيڅکله هم زموږ له سره نه کموي.

بیت:

امپراتوري د جهان تبه دې اجل ونيسي.

د امت سپين لاسونه ژبې دې يرغل ونيسي.

دلته راغلي جنگ بابلونكي دې لږ وپوښتل شي؟

څوك خو دې نر شي له غازيانو دې كابل ونيسي؟

پیل

د لمونځ وخت دی.

زمان خان یې له خوبه پاڅاوه.

سترگې یې وموښلې، د اوداسه په نیت یې خپلې مټې بد وهلې.

بیرون په کلي کې د یخو اوبو شراخته د کلي یخه هوا او سره سیلې لگیده.

ژر. ژر یې اودس وکړ.

او په منډه یې په کور کې په چینجن پوزي باندې خپل لمونځ اداء کړ.

د سهار خړه وه.

او د کلي په لرې غرو رغو کې یو، نیم د لیوه اواز اوریدل کیده.

زمان خان خپل رب ته لاسونه لپه کړل:

یاربه!

لکه څرنګه چې دې یوه نیمه پېړۍ مخکې صفویان د شاه محمود په لاس ذلیل کړي وو.

خدایه! وس یو بل شاه محمود پیدا کړه، ترڅو د صفویانو د ملا تیر ورمات کړي.

خدایه! زموږ هیواد یو خپل واک هیواد وګرځوه.

یاربه! موږ خپل پخوانی نوم بایلی دی.

اوس نو د خراسان په نامه هېڅ هم د ځمکې پر سر نشته خدایه!

ته خو زموږ دا بې وسه هیوادوال دومره طاقتورکړې، چې دا څلور لوی قوتونه مات کړي.

يو دم غوغا گډه شوه!

زمان خان له كوره بيرون ووت!

ټولو خلكو له يو بل سره خبرې كولې.

زمان خان هم له يوه تن څخه وپوښتل:

ورور جانۀ! څه خبره ده، دا ولې نن په كلي كې شور دی.

هغه ورته وويل: ولې ته خبر نه يې؟

نه !

خبر شه پښتنو، تاجكو، ازبكو، چار ايماقو او تركمنو ډلو د كابل سيند په ورڅيرمه راغور، او بانډو، بلخ، كندز، اندخوی، سرپل، شبرغان، هرات، او بادغيس كې د نادر پر وړاندې د خپلواكۍ بيرغونه راپورته كړي دي.

زمان خان د دې كلي پوه او هوښيار مشر دی، او د ټول هرات واگي په لاس كې لري.

د هرات ټول خلك يې يو موټي كړل، او يو لوی فوځ يې ورڅخه جوړ كړ.

تر څو دوي هم د خپلواكۍ بيرغونه راپورته كړي، او د خپل هيواد راتلونكي روښانه كړي.

په دی ورځ دوه تنه نايان د ابداليانو كلي ته راغلل، د همدې كلي خلكو ته يې خبر راوړ.

چی نورو ولايتونو كې مقاومت كوونكي په توپونو كښينا ستل،

هر ځای كې يې پاڅونونه غلي كړي دي.

كه چيرې تاسی دخپلواكۍ بيرغونه راپورته كړئ، نو فكر نكووم كه كوم تن درې

ژوندی پاتې شي او نادر به تاسې ټول، لكه د خشاك وسوزوي.

دا دوه نفر ولاړل زمان خان د هرات ټول فوځ پخپل لاس كې ونيو.

خو د هغوی روحیه ډیره کمزورې شوې وه.

علت یې دا وو.

چې هغو دوو نایانو د دوې په دماغو کې سخته ویره اچولې وه.

او دا خبره رښتیا ده.

چې هغه وخت په ټول خراسان کې د شورشونو د غلي کولو لپاره سختې وینې تويې شوې خو چې یو ځای کې به یې د خلکو پاڅون غلی کړ.

بل ځای کې به ورته راولاړ شول.

زموږ د وطن والو سرکښي د هماغه وخت نه خلکو ومنله او تراوسه یې یادوي.

زمان شاه د خپلې پوهې او زیرکتیا نه په کار اخیستنې سره د ټول فوځ سر ور خلاص کړ، او د جنگ لپاره یې ښه قوي تابیا ونيوله.

زمان شاه د هرات ټول فوځ د صفویانو د دولت سره د ډغری وهلو په پار چمتو کړ.

په همدغې کال نادر هرات ته ترکمان صفي قلي خان راوليگه.

چې لښکري په توپچي ځواک او شوبلو هم سمبال وو.

ترکمان صفي قلي خان یې خاص د ابداليانو د ټکولو لپاره هرات ته رالیکلی و.

د محمد زمان خان تر مشرۍ لاندې ابدالي ځواک روان شو.

زمان خان د خپلې کورنۍ سره مخه ښه وکړه، ځکه د داسې یو لوی قوت سره د جنگ نه وروسته د انسان ژوندي پاتې کیدل، هیڅ امکان نلري.

زمان خان خپل مشر ځوي زولفقار خان نه پرېښود، تر څو جنگ ته لاړ شي خو مور یې ورڅخه منعه کړ.

زرغونه د زولفقار خان مور ډیره زړه وړه او پر وطن مینه میړمن ده، ځکه یې خپل خاوند هم د جگړې څخه منعه نکړ.

ټول ابدالي فوځ د زمان خان تر مشرۍ لاندې تر کافر کلا پورې راووت.

تر څو مرثیه یې ورڅخه فارسیان ونه نیسي.

د صفویانو فوځ یې له کومې اندیښنې د ابدالي دام ته وغورځید.

هغه داسې چی، هغوي پخپله بغیر له کومې ویرې کافر کلا ته ننوتل، او یو دم د مخې له لورې پرې یرغل وشو.

مخامخ جگړه پیل شوه.

د کارپوه ابدالي زمان خان ټوپک لرونکي ځواک، په صفوي لښکر کې اورونه بل کړل.

د درد ژگیروي یې اسمان ته پورته کیدل، او د صفی قلی خان ټول لښکر د ماتې په ویره کې شاته روان شو.

د کافر کلا څخه هر تن د تیڅې په حالت کی وو. د اصفهان دولت ته دې جگړې ډیر زیات تاوان ورساوه.

د صفی قلی خان فوځ درې وړې شو، او همدا فوځ یې د مشهد په لور تیڅي ته اړ شول.

ابداليانو د يو ستر قوت د ماتولو په پار د الله اکبر ناری ووهلې.
 صفي قلي خان چې د خپل فوځ ماته پخپلو سترگو وليدله.
 نو د ژوند څخه يې مرگ غوره وباله، پخپله هم د باروتو پر بگۍ کښيناست.
 او اوړي ور لاندې کړ.
 ځان يې درې ورې کړ.

1132 کال

کافر کلا هم هاغه پخوانۍ کلا پاتې نشوه.
 او د صفي قلي خان او ابداليانو جنگ په وینو سره او په اور توره کړه.
 تر دې جنگ وروسته بيا نادر د ابداليانو او خاصکر زمان خان سره کار ونه لاره.
 زمان خان دوه نیم کاله ښه په ارامۍ برم او عزت سره په خپل هرات حکومت وکړ.
 په کال 1135 کی

ابدالي احمد شاه وزیگید.
 خو په همدې کال یوه بده پېښه رامنځته شوه.
 او هغه دا وه:

چې په همدې کال کې يې پلار له لاسه ورکړ.
 د احمد خان د خپل ژوند لیکنه:

زما پلار په همغې بدبخته کال وفات شو، په کوم کال کې چې زه دې بې خونده نړۍ
 ته راغلم.

کاش چې نه وای راغلی.

زما پالنه زما مور زرغونې او زولفقار لالا په غاړه واخیسته.

زه تر ډیره وخته پدې نه پوهیدم، چې زما پلار وفات شوی.

او ذالفقار لالا می مشر ورور دی.

ځکه د هغې په شتون کې ما هیڅ د پلار کمې ندی محسوس کړی.

په لنډه معنا;

ما چې د خپل پلار په توګه پیژندلی دی، هغه ذولفقار دی او مور مې زرغونه ده.

خو وروسته مې په هر څه باندې سر خلاص شو.

زما پلار زمان خان د ټول هرات د خلکو واکمن ؤ.

ترکمان صفی قلی خان ته د ماتې وروسته ورسره نادر هیڅ کار ندی لرلی،

او خپله واکمني یې په ښه ډول سمبال کړې وه.

وس نو زما وار وو، تر څو د خپل پلار ځای ونیسم.

که څه هم زما د ورور زولفقار د دې واکمنۍ او مشرۍ سره هیڅ شوق نه وو.

خو بله لار نه وه، هغه ته قسمت په غاړه کې وراچولې وه.

زما د پلار له مړینې یو کال وروسته مې مور زه او ذولفقار له هرات څخه، راوویستؤ.

هرات ورته بدبخته ښکاریده، فکر یې کاوه.

چې د بدبختۍ تر ټولو لوې لامل یې همدا هرات دی.

ځکه موږ دواړه یې په فراه کې خپل مشر ورور علي مردان خان کره بوتللو.

موږ دواړو خپل ژوند په فراه کې پر مخ بیولو، ښکلی وخت ؤ.

زه چې کله پنځه کلن شوم ماما مې مردان خان بوتلم مدرسه کې یې واچولم.

زما د قران مجید سره ډیر شوق وو، ځکه مې په ډیر کم وخت کې زده کړه.
خو هر کله چې زه د اتو کالو شوم، ماما مې هم وفات شو.
ډیره سخته وه خو ژوند په یو حال نه پاتې کېږي.
بس نور چاره مو نه وه.
ذولفقار ورور راته وویل:
وس نو نور دا ځای زموږ لپاره ښه ندی.
ځکه چې دا مهال د هرات ټول ابدالیان د نادر تر ولکې لاندې دي، او فراه ته هم
نادر راتلای شي.

او امکان لري، زموږ د پلار بدله اوس هم د نادر په زړه کې وي.
او موږ به ورنه په امن ژوند هیڅکله هم ونکړو.
بس ما او ورور مې قندهار ته روان شو.
موږ ښه په حیا او عزت قندهار ته ولاړو، او هلته مو دوه درې ورځې تیرې کړې.
په څلورمه ورځ د شاه حسین عسکر راغلل، زموږ د کور دروازه یې راوټکوله زه
ورغلم چې ومې کتل:
عسکر وو زه او ورور ذولفقار یې ونيولو.
1731 کال:

بس زندان مو ځای شو.
فکر کووم د شاه حسین هم زموږ د پلار سره په څه خبره دشمني وه.

د زندان په دور کې موږ شکنجې لیدلې خو پدې نه پوهېدو چې دا زورونې ولې گورو.
په دومره کم عمر کې د زندان د سختې تیږول ډیر سخت دي.

خو څه به مې کړي وای.

بله لار نه وه، خپل وطنوال راته خدای دښمن وگرځاوه.

زموږ نوره هیڅ هیله نه وه بس همدا مو فکر وو، چې ټول عمر به مو دا زندان ځای وي.

او ما فیصله وکړه که چیرته هر چا موږ له دې ځایه وباسلو.

زه به ټول عمر ورسره کومک کووم او احترام به یې کووم.

شاه حسین هم هره ورځ راته موږ سره به یې د پخوانۍ عقدې خبرې کولې.

بس زموږ هم څه

چاره نه وه.

ماته به یې ویل:

احمد خانه! زمان خان چې موږ سره څه کړي دي.

د هغې تاوان به ته راکوې.

کال: 1731

په 1731 کال کې موږ د شاحسین هوتک په زندان کې ولویدلو.

د هغه شکنجې ډیرې سختې وې، وخت تېرېده.

ما یوه ورځ په همدې زندان کې یو ځوان هلک ولید.

خفه او خواشینی په زندان کې ناست وو،

زه یې هم خواته ورغلم.

ورسره کښیناستم.

دا مهال شپه ناوخته وه، زموږ پښې او لاسونه زولنو نیولي وو.

خو د گرځیدلو طاقت مو وو.

په دالان کې د پرټې لیمڅي نه خوړین بوي لټیده.

تکه توره تیاره وه.

صرف په کړکې کې د سپوږمۍ رڼا لږه راننوتې وه.

د ښیښې نه په اسمان کې تلونکې وریځې داسې ښکاریدې، لکه ډیرې نیکمرغې چې وي.

په ازاده فضا کې مزل کوي، خوند اخلي، انسانان گوري او فنا کیږي.

د هر مارغه د منظر په لیدلو سره به مې صرف ذهن ته همدا راتلل:

شکر چې دا مارغان خو آزاد دي.

ایله دا وخت ماته معلومه شوه.

چې په قفس کې وخت تېرول، خومره سخت دي.

ځکه مې فیصله وکړه، چې هر کله د ماما کره ولاړم.

لومړی به هاغه کوترې خوشې کووم، چې ماما مې په قفس کې ساتلې دي.

په خواکې ناست زلمي ته مې سلام وکړ.

د حال پښتنه مې ورڅخه وکړه.

خپل ځان یې بیخي ښه وښوولو، خو څهرې یې له ورايه دا ویله، چې هلک ښه په غمونو کې ډوب دی.

هلک وویل:

ژوند هر چاته د ښه کیدو موقعه هم ورکوي او د ماتیدو وخت هم پرې راولي.
بس هر وخت چی دې موقع پیدا کړه:
ووزه ژوند وکړه.
او خپله ازادي دی په دایمي ویاړ بدله کړه.
ما ورځینې وپوښتل:
وروره ته څنگه دلته راغلی یې.
سور اسویلی یې وکیخ
ویل یې;
کیسې ډیرې اوږدې دي.
خو لنډه به درته دا ووايم, چی دا زندانونه د گناهکارانو لپاره ندي جوړ شوي.
بلکې څوک چې ددې دولت خلاف وي، هغوي به پکې اوسيري.
واقعا دا هلک ډېر هوښیار وو.
خو زه ترې تر اوسه پورې کشر وم.
او عمر مې څوارلسو کالو ته رسیده.
ما داهلک ډېر وغږاوه، خو اصلي قيصه یې نه کوله.
اخر کي هلک په ژړا شو او خپله قيصه یې داسې پېل کړه.
زه د هرات ابدالي يم.
که فکر ته مو راشي زموږ ابداليانو په هرات کې یو څه وخت مخکې
"ډیر وخت نه!
څوارلس کاله مخکې،

نادر او صفی قلی خان ته ماته ورکړې وه.
 هغه وخت زما پلار د زمان خان نږدې ملگری وو.
 زمان خان به له همغې سره په ټولو چارو کې مشورې کولې.
 داسې نور خلک هم وو، خو ډیر اعتماد یې زما په پلار درلود.
 یوه ورځ شاه حسین هوتک ورته څه ډالۍ وروولې.
 او په ډالېو کې یې یو لیک هم ورولیږه.
 تر څو هرات هوتکیانو ته په حواله کړي.
 خو زمان خان ورته ډیر کرک ځوابونه ورکړل،
 ورته یې وویل؛
 موږ د اصفهان په رقم ستر قوت ته ماته ورکړه.
 ته څه فکر کوی.
 چی تاته به داسې په اسانه وسلې کیږدو.
 لیکوال:
 دا وخت د نړۍ په سر د افغانستان یا خراسان په نوم هیڅ هم نه وو.
 او افغانستان ټول تجزیه شوی وو.
 افغانستان د پرديو تر تسلط لاندې یو پې ګانه موجود وو.
 هرې خوانه پری، پردي حکومتونه واکمن وو.
 او نوی نسل خو بیخي پدې هم نه پوهیده، چی موږ هم یو خپلواکه هیواد یو او
 وطن مو خراسان نومیږي.
 پدې نوم هیڅ هم د ځمکې پر سر نه وو.

مطلب خالي خلکو د غلامۍ ژوند تېروه.

او تر دوو پېړيو پورې چا د خپلواکۍ د جام نه يوه څکه هم نه وه کړې.
هماغه وو.

چې د شا حسين هوتک زموږ د کورنۍ او د زمان خان د کورنۍ سره واوږدله.
او ريشتيا خلکو ويل؛

چې د زمان خان د کورنۍ غړي يې هم بنديان کړي دي، خو د زندان معلومات يې
نشته.

چې چيرې يې وړي دي.

ماورته ترخه موسکا وکړه!

او په وړه خوله مې ورته دا لويه خبره وکړه.

چې د هغه زمان خان کورنۍ يوه يم او يوه مې ورور دی.

چې شاته د ټانکۍ سره په خواکۍ بیده دی.

هلک هک حېران شو،

لکه ورک څه چې يې موندلي وي ژبه يې ودریدله.

ما ورته لږې څه اوبه راوړې.

هغه يې وڅښلې بيا يې وويل؛

ستا نوم څه دې.

ماورته کړه:

زما نوم احمد خان دی، او ورور مې ذولفقار خان نوميږي.

ويل يې:

خه ډیر ښه گوره زه تاسو ته یوه ډیره اړینه او ضروري خبره لرم، په منډه ورشه او ورور دې راپاڅوه.

زه لارم!

ذولفقار ته مې اواز وکړ، هغې هم ژر ژر مخ ومینځه او راغی.
دې هلک موږ ته وویل:

گوره احمد خان او ذولفقار خانه!

زه ستاسې په ګټه درته یوه خبره کووم.
هغه داده چې!

د هغې د خبرې شروع کولو نه مخکې ما ذولفقار ورور ته دا سړی پوره وروپېژانده.
سړي وویل: نادر وس هم ژوندی دی.
او همدا تاسو پسې ګرځي که چیرې هغه خبر شي چې تاسې دلته یاست.
نو هغه ضرور دلته راځي.

خو اصلي خبره داده چې هغه تاسو دواړو ته اړتیا لري.
هغه ستاسې پلار لیدلی او ستاسې په هوښیارتیا هم باور لري.
هغه پوهیږي که تاسې ورسره شئ نو د هغې د واکمنۍ لمنه به نوره هم اوږده شي.
او تاسې کولای شئ چې د خراسان هاخوا سیمې لکه:
پنجاب، ملتان، لاهور، او همداسې نورې سیمې د هغې په امپراتورۍ کې شاملې کړئ.
نو تاسې داسې وکړئ چې په یوه طریقه خبر تر نادره پورې ورسوئ.
هغه به ستاسې لپاره ضرور راشي.

او تاسې له دې تور دوزخ څخه لومړی مو خدای وباسلی شي او بیا نادر یې وسیله ده.

ما او ذولفقار پلان جوړ کړ، چې څنگه تر نادر پورې خبر ورولیږو.
زما ذهن ته یوه مفکوره راغله!

خو ویلی مې ځکه نشوه چې مشر ورور ذولفقار خفه نشي.
ځکه زه ډیر کوچنی وم او د هغې خفګان مې هیڅکله هم نشو زغملای.
ډیر په سختۍ مې ورته وویلي، چې ورور زه یوه مشوره لرم.
هغه راته بغیر له کوم ځنډه وویل:
زر زړې راته وایه هله چې نور وخت په دې تور دوزخ کې نشم تېرولای.
ما ورته داسې مشوره ورکړه چې;
سباته د دې زندان څخه یو فرد خارجيږي.
نوم یې راته یاد ندی خو، که موږ هغې ته خط ورکړو.
آیا هغه به یې تر نادره ونه رسوي.
ذولفقار وویل;
واه څومره خکې مشوره،
دې خبرې ته خو زما هیڅ فکر نه وو.

ماچې لیک لوست په مدرسه کې زده کړي وو، نو ژر ژر مې خط ولیکه.
ذولفقار به راته ویل،
ما لیکل،

هر کله چی پوره شو.

هغه نفر چی له زندان څخه خارجیده، هغې ته مو ورکړ.

خو هغې موږ پورې ملنډې ووهلې.

او ویل یې:

نادر چې د ټول اصفهان څښتن او وس د لوی امپراتوری درلودونکی دی.

ته غواړې هغې ته زه دا خط ورکړم (!)

هغه لکه چې زما د تره ځوي دی (!)

خو راسره یې ونه منله.

ډیرې زاری مو ورته وکړې.

خو ریشتیا هم یو بیګانه انسان به څنګه د زمانې تر شاه پورې خط رسوي.

دې سړي خو دخط وینه وړه.

خو یو څه وخت وروسته یو بل تن له زندانه خارجېده.

دې کس داخط ښه په مینه جیب کې کیښود.

او ژمنه یې وکړه،

چی دا لیکنه به ضرور په نادر لولي.

او نور یې هیڅ ذمه واري پخپل ځان ونه منله.

خو وې ویل:

چې دا خط به ضرور په نادر لولم.

سړی ولاړ،

او موږ په زندان کې د خپل خط جواب ته سترګې په لار پاتې شو.

څه وخت تیرشو، خو د نادر هیڅ معلومات ونه شو .

یوه شپه زه بیده وم.

یو دم می د یو غټ شي آواز تر غوره شو.

راپاڅیدم په منډه د زندان د اوسپنې مخې ته ودریدم.

دلرې ځای نه مې کتل چی؛

سخته جگړه روانه وه.

او د سلطان حسین هوتک مخالفین د کامیابۍ په حالت کې ؤ.

زه پوه شوم، چې نادر راغلی دی.

په منډه مې ذولفقار راپاڅاوه، موږ خالي موقع لیدله.

تر څو وتختؤ.

او د نادر له عذاب څخه هم په امن کې شو خو د نادر عسکرو موږ ونیولو.

په همدې کال (1338) کې نادر افشار زموږ د ژغورلو لپاره راغی.

ټول کندهار سره یې پخپله ډغره ووهله، موږ دواړه وروڼه یې مازنداران ته ولېکلو.

هله به مو د بادشاهانو په رقم ژوند کاوه.

د شاه په ماڼۍ کې اوسیدلو، خدای تعالی (ج) راته د ډیرې سختۍ وروسته راحت راپه برخه کړ.

او یو کال مو مسلسل نادر ته په همدې ځای کې انتظار وکړ خو، هرڅومره به چې نادر ځنډېده موږ به خوشحالدو،

ځکه که نادر راشي نو،

زموږ به په جنگونو سر شي.

او بیا به بله لار نلرو.

په همدې ماڼۍ کې یو اشپز اوسیده.

هغه به اکثر زما کوټی ته راته ماسره یې ښه ساعت تیر و.

هغه ځکه چې زما او د هغې عمر یو شان وو،

او هغه پوهان وایي؛

چې هغه ملګرتیا هیڅکله هم سر نه نیسي چې د دوو ملګرو عمر پکې یا د یو بل نه ډیر وي، یا کم وي.

دا اشپز هلک داد الله نومیده.

دی پخپله افغان وو.

خو مازنداران ته یې په ظلم زیاتي او جبر راوستی و.

ده به په اصل کې، خوندور خواړه پخول.

ځکه د نادر زړه ته لویدی و.

یوه ورځ ما سهار وختي قرانکریم لوسته.

زه په ماڼۍ کې ازاد وم.

هر ځای ته چې به مې زړه غوښتل ولاړ شم,
اجازه وه راته...

ځکه نو;

په همدې سهار مې دروازه راتک - ټک شوه.

ما قرانکریم په قلاړه بند کړ.

ورپاڅېدم د دروازې زلفې مې خلاصه کړه.

چې ومې کتل تور دادالله وو.

لاس کې یې خوندور خواړه وو.

لکه د پسه غوښه وریځې او همداسې نور...

دا یې په لرګین لوښي کې اچولي و.

او خاص زما لپاره یې چمتو کړي ول,

زه ورته کښیناستم د سهار ناشته مې څه په مړه ګېډه وکړه.

اخر کې دادالله د جېب څخه د پاپيروس کاغذ راوباسه.

هغه یې راته راکړ او وي ویل;

ګوره احمد خانه!

زه په تا باندې, د خپل مور او پلار څخه هم زیات باور کووم.

ځکه کومه خبره چې زه اوس تاته کووم, هغه که زما مور او پلار واورې هم.

ما به ژوندی پرینږدي.

ما ورته وویل:

ووايه وروره څه خبره ده.

ویل یی:

په اخیری منزل کې د نسیم الله په نوم یو سړی اوسیدري.

ما ورته وویل:

خا.

ویل یی:

د هغه یوه لور ده سحر نومیدري.

ما ورته وویل:

بس بس پوه شوم یاره!

مخکې دې ولې راته نه ویل;

په داسې وخت کې چې یار _ یار ته په درد ونه خوري,

نور به کوم وخت کې په درد خوري.

ته بې غمه شه ته دې تر غرمې خپل کار وکه,

زه به داخط تر غرمې پورې وخپل ځای ته ورسوم.

داد الله ووت.

په همدې ورځ ذولفقار بیرون وتلی وو.

ویل یی;

چې, نن نادر راځي او زه به د هغې سره وگورم, ته همدلته پاتې شه.

ماته وس نو ډیر لوی کار را په غاړه و.

خو, زه خبر!

توگل په خدای"

اخيري منزل ته راکېوتم, دروازه می ټک_ټک کړه.
پخپلو جامو, گیره, او پټکي می لاس کش کړ.
یو سړی راووت.
ما ورته وویل: اسلام علیکم!
زه ابدالي احمدخان یم, هغه راڅخه مخ واړولو.
او بېرته خپل کور ته وگرځید.
دروازه یې راپسې رابنده کړه;
هک حیران شوم.
چی دا څه رقم سړی ؤ.
او زه به دادُ الله ته څه جواب ورکووم.
یو ځل بیا می دروازه ټک_ټک کړه.
داخل دروازې ته یوه انجلۍ راغله, فکر کووم پښتو یې زده وه.
ځکه راته یې وویل;
وبښۍ ورور ستاسې د قوم سره زما پلار جان دښمني لري.
د هغه درې زامن د ابدالیانو سره په جنگ کې وژل شوي دي.
او که بیا دې,
د هغه دروازه ټک_ټک کړه.
امکان لري چې هغه مو ژوندی پرېږدي.
ما ورته کړه:
خوږې!

ستاسې خبره سل په سلو کې سمه ده.
 خوماته داډالله یو خط راکړی، زه صرف راغلی یم.
 ترڅو هغه خط تر تاسې پورې در ورسوم او بس ویل یې؛
 خاهله زر زر کوه خط راکه.
 چې پلار مې ونه گوري.
 خط مې ورکړ!
 او په خوشحالی خپل اطاق ته راغلم.
 په همدې ورځ؛
 داډالله راته، د خپلې مینې قیصه وکړه.
 واقعاً چې د لیلې او مجنون د قیصې څخه که زیاته نه وه نو کمه هم نه وه.
 قیصه به یې زه دلته ولیکم!
 خو، که د چا یې لوستلو ته زړه نه کیري.
 نور، تر (***) دې علامې وروسته د ناول نوره برخه ده.
 خو ویې لولۍ واقعاً چې دې کیسې د ناول خوند، ور برابر کړی دی.
 *

زه نادر خان پوره اته کاله مخکې دلته راوستی یم.
 موږ په خپل کلي کې نیان وو.
 او په ودونو خوراکونو کې به مو خوندور خواړه پخول.
 او خلکو ته به مو، نوي خبرونه راوړل.

او کله کله به مو خلکو ته وېخته هم جوړول.
 ځکه چې د نیاو همدغه وظیفه وي.
 وختونه تېرېدل.
 یوه ورځ خبر راغی;
 چې نادر د خراسان په هر ولایت کې ظلمونه شروع کړي دي.
 او هر ولایت نه ورپسې پاڅونونه راوتی دي.
 موږ دغه خبر تر کلیو، بانډو او خلکو پورې رساوه.
 او د کلي ملکاتو به موږ ته خپل قلنګ راکاوه.
 نادر ریښتیا هم په هغه وخت کې ډیر زیات ظلمونه شروع کړي وو.
 یو وخت موږ اصفهان ته راغلو،
 تر څو نوي خبرونه واخلو;
 او خراسان کې یې تر خلکو پورې ورسوو.
 همداسې مو وهم کړل.
 ټول خبرونه مو راغونډ کړل.
 خو چې راتلو، یو نفر راباندی غږ وکړ;
 چې، که چاته ښکلی پخلی زده وي.
 نن د لوی پاچا د زوي سنت گري ده،
 که لوی پاچا د چا پخلی خوځ کړ.
 نو، په بدل کې به یې ډیر څه ترلاسه کړي.
 ما ورته وویل چې زه یې کوم.

او که لوی پاچا مې پخلی خوځ نکړ، نو بیادې ما زنداني کړي.
 زه ټولو خلکو ډیر په درنښت هغې میلستون ته وروبللم.
 دا میلستون د لوی بادشا یا نادر افشار په شاهي ماڼۍ کې وو.
 ډیر عالي میلستون یې جوړ کړی وو.
 فکر کووم دا ورته د خپلو پخوانیو مشرانو نه پاتی ؤ.
 لکه؛

شا حسین صفوي, اسماعیل صفوي, او همداسی نور.
 په دیوالونو یې هر ډول نقاشیانی شوې وې.
 د شاه حسین انځور هم په یو دیوال نقاشي شوی وو.
 رقم رقم ډیوې یې پدې ماڼۍ کې بلې کړې وې.
 ما ورنه پوښتنه وکړه؛
 آیا هغه همدا ماڼی وه,
 ته چې یې وس یادونه کوې.
 ویل یې نه!

هغه ماڼۍ شاهي ماڼۍ ده, تاسې خوي د لته مازنداران ته راوستي یاست.
 د لته صرف شاهي میلمانه اوسیري, هغه ماڼۍ کې اوس هم لوی بادشاه اوسیري.
 ما ورته وویل:
 خا مخکې قیصه کوه.
 ویل یې:

پدې ماڼۍ کې ما پوره سل دیگونه باندې کړل او ټول وخورل شول.

زه د هماغې بدبختې ورځې څخه د نادر اشپز شوم.

ددې پر ځای چې ماته انعام راکړي.

زه يې خپل غلام وگرځولم.

خو څه وه؛

يو څو ورځې وروسته راسره يوه انجلۍ مخ شوه.

فارسي کې يې څه خبرې کولې.

خو زما سر پرې خلاص نشو،

په اخر کې يې پښتو شروع کړه.

ويل يې:

آيا!

تاسې دلوی بادشاه اشپز ياست؟

ما ورته وويل:

هو زه يم،

چې تاسې خو ډير خوندور خواړه پخوۍ.

ويل يې:

چې دا به ماته هم رازده کوی.

ما ورته وويل:

ولې نه، په دواړو سترگو

دا انجلۍ به هره ورځ راتله او زما څخه به يې چل زده کاوه.

هممم!

نه چل پي نه زده کاوه.

بلکي!

که د چل زده کولو لپاره راتلای.

نو په هماغه لومړۍ ورځ هم چل زده کېده.

خو دابه راتله صرف زما د دیدن لپاره،

تر څو ما وگوري.

زما څهره ډېره بدرنگه وه تور وم.

خو مخ مې نوراني وو.

او د انجونو تنده پرې ماتېده.

او اکثر انجونې د هلک ښایست ته نه گوري.

بلکې د هغه کړنې، اخلاق او کارگردگي خوشوي.

دا انجلۍ په ما مړه_مړه وه.

خو دا څو ورځې مخکې چې پي تاسی دلته راوليگلۍ.

نو لوی باد شاه زه هم دلته راوليگلم.

زما زړه ډیر سخت تنگ وو.

او بغیر د سحر نه راباندې یوه لحظه هم نه تېرېده،

بس سحر ته به مې لدې ځایه خطونه ورلیکل، څه وو.

هغې هم په کومه طریقه خپل پلار راضي کړی وو.

او ستاسې د راتگ په دویمه ورځ هغوي هم راغلل.

خو ما هیڅ چالاکي نشوه کولای.

ترخو تر هغی پوری دا خط ور ورسوم, ځکه هغوي د مانی په اخر منزل کې وو.
او هغومره ماته اجازه نه وه, چې ولاړ شم.
نو له تا څخه نړۍ_نړۍ مننه چې زما دا کار دی وکړ.
او دا احسان به دې, زه تر مرگه هم هېر نکړم.
ما ورته وویل:
پدی کې د احسان څه خبره ده.
یاره! ملگری مې پې چې ستا لپاره دومره نکووم, نور به یې د چا لپاره کوم.

په همدې ورځ ذولفقار راغی.
 ویل یې چې نادر په ملتان، پنجاب، او کشمیر یرغلونه کړي دي.
 خود خراسان قواوې ورسره هېڅ همکاري نکوي.
 موږ باید ځانونه تکره کړو!
 او د نادر د احسان بدله باید چې په احسان اداء کړو.
 د ذوالفقار فکر دا وو.
 خو ماسره د خپل هېواد غم وو.
 ما به ویل:
 چې کله به مې د خپل هېواد پخوانی برم او عزت لاسته راوړم.
 او کله به د خپل هېواد پولې په ټولو نړیوالو په رسمیت پېژنم.
 دا خبره مې د پلار په یوه کتابچه کې لوستلې وه، په هغې کتابچه کې زما د پلار تر ټولو
 لوی ارمانونه لیکل شوي و.
 یو پکې دا هم وو چې
 (کاش خراسان په نړۍ کې داسې هیواد شي،
 چې د نړۍ هر هیواد ور څخه ښار وڅوري.
 او د جنگ په ډگر کې ورسره،
 تل د ماتې وېره وي.)
 بله مهمه خبره یې دا وه چې:

(که ژوندی وم نو ضرور خپل هېواد یو خپلواک هېواد ګرځوم.
او که مړ وم.

زما بچیان او لمسیان دي یې راوګرځوي.)
دې خبرو، زما په وجود کې یو ډول جوش پیدا کړی وو.
په هر حال زه دا مهال اتلس کلن شوم.
د نادر په فوځ کې مې مکتبي زده کړې وکړې.
او تر ډیره بریده مې، خپله خواري کوله.
بس خالي د موقع په انتظار وم،
چې خپل افغانستان راوګرځوم او د پلار ارمان مې پوره کړم.
یو څه وخت همدلته پاتې شوم.
خو وروسته یې د فتوحاتو لپاره یو یو ځای ته لیکم.
او وړه ډلګۍ به راسره وه.
ځکه چې تر دې مهاله راباندې د نادر پوره یقین نه وو.
خو، هر کله چې نادر (موږ به په لوی بادشاه نومووه).
له هند څخه بریالی راغی.

او په مشهد کې یې ځانته جشن ونيوه، تر څو خپل زړه خوشحاله کړي.
ځکه د هند فتحه یوه لویه کارنامه وه.
په هماغه ورځ یې زه د (نورمحمد خان علیزي) په فوځ کې شامل کړم.
خدای شته دی!

دې چارې یې ماته خوند هم رانکړ.

خو بله چاره نه وه.

په دې ورځ په مشهد کې خه غوبل وو.

رقم_رقم نڅاگرانې نادر ځانته راغونډې وې.

هر ډول شراب يې، مخې ته پراته وو.

ټولو وزيرانو او د منصب خښتنانو يې خپل زړونه پدې ورځ ښه خوشحاله کړل.

نادر افشار سخت بدرنگه وو.

يوه نڅاگره نادر ته ورغله،

ورته يې وويل؛

د لوی بادشاه حضور ته دې سلام وي.

هغې ورته په نشه کې د سلام جواب په زنګيدلي اواز ووايه.

نڅاگرې نادر ته وويل:

پاچا سلامت خدای تعالی چې حسن ویشه تاسې چيرې واست.

نادر ورته نړۍ موسکا وکړه، د خپل تندي څخه يې د نشې گونځې لرې کړې.

يوه وريځه يې د غرور په ډول وچته کړه.

ورته يې وويل:

په کومه ورځ چې الله تعالی حسن ویشه!

په هغې ورځ تاسې ولاړې، د حسن په صف کې ودریدۍ او زه دبخت او طالع په صف کې ودرېدم!

وس وگورۍ.

ستاسې په رقم ښکلې او حسنداره نڅاگرې پېغلې زما د بخت او طالع غلامانې دي.

او که وغواړم داسې پي وژنم.
چاقويي راوباسه:
اوپه ډک محفل کې پي
د انجلۍ په مړۍ کش کړ!
په ټول محفل کې خاموشي خپره شوه.
هيڅ چا خبره نشوه کولای.
نادر د مېو د اوبو ډک جام په سر واپراوه.
او د خپلو وزيرانو او سلاکارانو سره د خپلې خونې په لوري ولاړ.
د نادر دې غرور راته هيڅ خوند رانکړ.
او ذوالفقار چې دا هر څه وليدل، هغه ولاړه هرات ته، او خپل عادي ژوند ته پي
ادامه ورکړه.
زه د نور محمد خان عليزي تر قوماندې لاندې، ارمنستان او داغستان ته وليکل
شوم.
تر څو د نادر په قلمرو کې دا سيمې هم شاملې کړو.
ما ټول اسباب د سفر برابر کړل.
دا مهال زه يو عادي سرتيري نه وم، بلکې وس هم راسره خپل قطعات موجود ول.
په داغستان کې مو د جنگ اراده نه لرله.
خو د شپې له خوا راباندې دښمن بريد وکړ.
د نور محمد ټول فوځ پي خراب کړ،
او هغوي ټول اړ ول چې شاتګ وکړي.

خو ما خپله قطعه تیاره کړه.
زه پخپله هم د دښمن منځ ته ورگډ شوم.
بس د دښمن سرونه به مو لکه د غنمو په رقم ربېل.
د نور محمد فوځ چې زموږ جذبه ولیده.
نو شاتګ یې پرېخود.
او جنګ ته یې راودانګل په دی جګړه کې نور محمد خان سخت ټپي شو.
او ددې جګړې مشري تر اخره پورې ما وکړه.
دښمن هیڅ په میدان کې ښکاره نشو.
او د خلکو په کورونو ننوتل ځانونه یې پټ کړل.
زه په هغه غټ فیل باندې کښیناستم.
کوم چې د نور محمد خان وو، نور محمد خان یې د درملنی لاندی په همدې ځای کې ونيو.
او موږ د تخت اوتاج نیولو لپاره شاهي ماڼۍ ته روان شو.
تر شاهي ماڼۍ پورې دومره لار نه وه.
خو د فیل مزل ډیر سلو وي.
دا لږه لاره راته ډیره زیاته اوږده شوه.
د شپې یوه بجه وه چې شاهي ماڼۍ ته ورسیدو.
د داغستان شاهي ماڼۍ د ډیر شهرت درلودونکې وه.
ما کله فکر نه وو کړی، چې زه به دا ماڼۍ دومره په اسانه فتحه کړم.
خو فتحه یې هم دومره اسانه نه وه.

د داغستان فوځ ختم شوی او تختیدلی وو.
ډیر لږ خلک یې د شاهي ماڼۍ د ساتلو لپاره پاتې وو.
شاهي ماڼۍ ته یې ځنځیر لگولی ؤ.
فیل ځغلوونکي فیل ته حرکت ورکړ.
د فیل د لومړۍ ډغرې سره شاهي دروازه خلاصه شوه، او کوم عسکر چې پکې ول.
ټول تسلیم شول.
د ماڼۍ تر تالاره پورې ورسېدلو.
د داغستان حکمران راته تیار په تمه وو.
د شاهي احترام له مخې زه ورته نېغ ودرېدم.
او داسې الفاظ مې له خولې څخه راوباسل.
ښاغلی حکمران صاحب!
امکان لري قدرت به ستاسو د حکومت نیټه همدومره ټاکلې وه.
زه پدې خوشحال یم.
چې ستاسې په هیواد کې زیات جنگ ونشو.
او ملکي وگړو ته مو هیڅ زیان ونه رسېد.
وس نو باید زه ستاسې تاج لوی بادشاه نادر ته ورسوم!
ځکه دا د هغه غوښتنه ده.
تاج مو یې له سر څخه کوز کړ.
دلته مو د همدې داغستان نفر چې پخوا زموږ جاسوسان وو.
د حکمران په توگه وټاکل.

د دوې وسایلو زموږ ملا نوره هم قوي کړه.
 داغستان د نړۍ د لویو طاقت لرونکو هیوادونو څخه وو.
 او د نیولو گټه یې داوه چې د نادر امپراتوري ورسره تر ډېره حده قوي کیده.
 له دې سترې بریا څخه وروسته زه د نادر د خاص فوځ مشر شوم.
 نور محمد خان هم زموږ د لاس لاندې عسکرو کې وشمارل شو.
 د همدې ورځې په سبا نادر ماته د ارمنستان نقشه راکړه.
 ترڅو د جنگ لپاره هلته ولاړ شو.
 او ارمنستان هم د نادر په قلمرو کې شامل کړو.
 نادر په ما تر خپل ځانه زیات باور درلود.
 نه پوهیږم ولې خو داسې معلومیده راته لکه نادر چې پوهیږي.
 چې زه به ضرور ورته د هر جنگ کامیابي راوړم.
 د ارمنستان سره په جگړه کې مو ډیره قرباني ورکړه.
 خو اخر هم مخالف لوری تسلیم شو.
 او موږ خدای کامیابه کړو.
 له دې فتحې څخه وروسته یو ځل بیا د نادر فکر زما طرفته شو.
 ماورنه غوښتنه وکړه;
 ترڅو ما د ټول افغانستان د فوځونو مشر وټاکي.
 تر څو د افغانستان سرتیري هم د نادر د گټې لپاره وکاروم.
 خو نادر نه منله.

ځکه چې نادر د هرڅه باور راباندې کاوه.
 خو د دې څه باور يې نه درلود.
 خو هرڅنگه چې وو.
 زه يې اخر د خپل افغان فوځ مشر کړم.
 پدې ورځ زما خوشحالي د اختر د ورځې څخه هم ډیره وه.
 ځکه زما ارمان همدا وو;
 چې د افغان فوځ مشر شم.
 او د خپل پلار ارمان پوره کړم.
 له دې څخه وروسته زه په هرات کې د ټولو ابداليانو هزاره وو او اېماکو فوځونو
 منځ کې مشهور شوم.
 مطلب په لږ وخت کې مې ډیر زیات شهرت پېدا کړ.
 په لار کې چې به هر نارینه او مېرمن کتلم.
 گوته به يې راته نیوله, چې هاغه ابدالي احمد خان دی.
 د ټول افغان فوځ مشر زه دا مهال په یوه معنا د ټولو افغانانو حکمران هم وم.
 ځکه چې فوځ د چا په لاس کې وي.
 هغه ته د حکمران درجه هم ورکولای شو,
 خو زه د عامو خلکو په رقم گرځیدم.
 ځکه چې د شاهي اصولو څخه ناخبر وم.
 او دا هم راته معلومه نه وه چې, د فوځ د مشر څه حیثیت وي.
 ځکه نو نادر بېرته اصفهان ته وغوښتلم.

هلته مې د شاهي اصولو سره سره د نادر شاه افشار ډير پټ رازونه هم مطالعه كړل.
او د شاهي اصولو پټ رازونه چې بايد هېڅكله هم ملت ته افشا نشي.
هغه هم ياد كړل د دربار ژوند د عادي ژوند څخه ډير فرق لري.
ځكه كه چيرته يو مشهور او ملت ته ريښتيني خدمت كار فرد بېرون په لارو او
كوسو كې د عادي انسانانو په رقم وگرځي.
نو دښمن ته ډيره ښه موقع برابريږي.
تر څو ورڅخه ټك پورته كړي او ختم يې كړي.
بايد داسې خدمت كار شخص پټ وساتل شي، تر څو د ښكار خوړونكي دښمن
ښكار نشي.
زه يوځل بيا د دادالله سره مخامخ شوم.
هغه وس هم په هماغه ځاى كې د نادر سره اshipز وو.
ما ورسره روغبڼ وكړ.
ويل يې:
ياره احمد خانه تر څو پورې به د نادر سره پدې شاهي زندان كې شپې سبا كووم.
ته راته څه لاره برابره كړه كنه،
ترڅو دواړه لدې ځايه ولاړ شو.
ماورته وويل:
ياره ته بې غمه شه.
انشالله سبا زه زم او تا به هم يوځاى له ځان سره بوزم.
ته بايد ماسره په ټولو چارو كې مرستيال واوسي.

صرف همدا يوه ورځ صبر وکړه.
 نور مو هم ډير مجلس سره وکړ.
 د ميني په اړه مې ورڅخه وپوښتل:
 ډير خفه وو .

ويل يې:

پلار يې غواړي، خپله لور کوم فارسي هلک ته په نکاح کړي.
 خو لور يې ورسره نه مني.
 او لور يې وايي که زه يې بل چاته په نکاح کړم.
 زه به خپل ځان ووژنم.
 زه ويرگم هڅې نه سحر ليوڼۍ ځان مړ کړي.
 کنا بيا زه هم يو انسان يم.
 زه هم پدې دنيا بغير له هغې څخه ژوند نشم کولای .
 او هغه چې دومره جرأت کولای شي، زه يې ولې ونشم کړای.
 ماورته وويل:

ياره ته بې غمه شه.

انشالله سبا سحر ته به سحر هم لدې ځايه بوځو.
 دا شپه ما او دادالله خه مجلس وکړ.
 او تر ناوخته پورې وينې وؤ.

هر کله چې سهار شو، دادالله خپل پنډونه وتړل، ماهم ځان دتگ لپاره اماده کړ.
 لومړی مې د نادر نه د تگ امر واخيست.

هر کله چی نادر راته امر راکړ:

ما په همدی امر ځان سره دادالله هم تر اخيري منزله رابښکته کړ.

د سحر دوي د کور مخې ته ودرېدو.

هيڅ لار نه وه تر څو سحر له کوره راوباسو.

ډېر فکر مو وواهه خو هيڅ چاره نه کېده.

د يو څه شيبې وروسته د سهار پلار له کوره راووت زه چې يي وليدلم.

مخ يي واپراوه ويل يي:

ته بيا راغلی يي!

خبر شوی يم، وس د ټولو افغانانو ابداليانو او ټولو قومونو د فوځ مشر شوی يي مبارک دې وي.

او ها سبا زما د لور سحر واده دی.

هتمن تاسی دواړه راشئ.

نور يي پلار روان شو.

د شا خوانه ورپسې اواز وشو، نسيم شا بيا که سر اي دخترت چی شد.

نسيم شاه په منډه کور ته وځغستل، زه پوه شوم چې کیسه ورانه شوه.

دادالله مې ځان سره په زور مخکې کړ، هغه نه ته

سوال يي راته وکړ.

چې خبر دی، يو ځل مې د سحر دیدن ته پرېږده.

په زور ولاړ؛

ماهم وکتل سحر په اشپز خانه کې خپل لاس په چاقو خيري کړی وو.

او د خولی څخه یې هم د وینو دارې روانې وې.
 داځله یو دم د نسیم شاه کاکا غاړې ته لاس واچاوه.
 د دوو سوکونو سره یې سړی پر مخ په ځمکه راوغورځاوه.
 مور یې هم ورته یوه کلکه سپرې کش کړه،
 چاقو یې راوخیست؛
 ما ورنه په زور چاقو واخیست.
 او د ځان سره مې مخکې کړ، شکر چې نسیم کاکا د اوچتېدلو نه وو.
 کنه دلته به څومره غټ مشکل جوړیده، سترگې مې د اوبښکو نه ډکې شوې او داځله
 مې مخکې کړ.
 هغی د درد زگیروي کول او ما گډۍ ته اوچت کړ.
 راساً مې خراسان ته راوست.
 په لاره کې یې راته د سحر هره خبره کوله، د هغی په مینه کتل به یې باربار راته
 یادول.
 ماته به یې ویل خبر دی احمد خانه!
 ما پریږده ماهیڅ مسولیت د سحر لپاره ادا نکړ، کاش پرون مې د سحر پلار نسیم
 همدغسې په سوکانو وهلی وای.
 نن به ولی داسې په سرو سترگو ژریدم.
 ولې به مې د خپلې مینې بې روحه جسد کتلاى، لکه د لیونیانو په شان چیغې یې
 وهلې په درې نفرو مو کلک کړې وو.
 هېڅ نه کلارېده په خراسان کې مې یو روغتون ته وسپارلو.
 زه ترې ولاړم خپل ځانگړي ځای ته، هر کله چې د خوب وخت شو.

ځان ته مې شړۍ اواره کړه پکې پریوتم دوه درې دقیقې به مې سترگې نه وې، ورغلې؛
چې دروازه ټک-ټک شوه.

راپاڅېدم.

یخه هوا په کړکۍ کې راننوتله، بیرون باد د کړکۍ پله په زوره د لاستې سره وهله.
د بریښنا، درزونو په اسمان کې د ویرې ماحول جوړ کړی وو.
هر کله چې زه بهر راووتم، د دروازی زلفې مې خلاصه کړه.
ومی کتل؛

چې پوسته خانی والا خط رالیکلې!

لیکلي یې وو: ((ستاسې خاص ملگری چې ستاسې سره له اصفهانه راغلی وو.
دادالله نن د روغتون څخه تختېدلی دی.

موږ ستاسې څخه هیله لرو،

چې خپل عسکر مو د هیغې د پلټنې لپاره ولیری، تر څو هغه پیدا او یوځل بیا یې
روغتون ته راوړي.))

دواړه لاسونه مې سر ته تکیه کړل.

ژر مې خط ولیکه.

او د همدې پوسته خانی والا په لاس مې ټولو عسکرو ته ولیکه.

په ډیر لږ وخت کې یې دادالله پیدا کړ،

نه؛

دادالله یې پیدا نکړ؛

بلکې؛

د دادالله مړ جسد يې پيدا کړ. 😞

إنا لله وانا اليه راجعون.

غم يې وس هم ما ډېر کړوي.

د سحر د مړيني غم دومره خفه نکړم خو د دادالله مړيني راباندي شپه او ورځ خوب حرام کړ.

بس رسم شوي انځور ته به مې يې هره ورځ ويرونه کول.

خو اخر کې مې دې هر څه ته د يو خوب په نظر وکتل،

ځکه که چيرې ماتول عمر د همدې لپاره خفگان کولای.

نو بيا رانه ژوند پاتې کيده.

خو له دې پيښې څخه مې يو څه زده کړل.

هغه دا که چيرې خپله ويره يوه ورځ مخکې هم له مينځه يوسو.

نو ډيره زياته گټه به وکړو.

او امکان دې ولري چې خپل ژوند او د يو بل نفر ژوند هم بچ کړو.

زه د خپل يار په غم کې اخته وم چې خبر راغی، نادر يې وواژه.

د دی پيښې نه هم زه بيا وروسته خبر شوم، چې نادر چا وواژه.

نادر د محمد خان قاجار او د هغه د ملگرو په گډون په خبوشان کې ووژل شو.

هغه داسې وه چې د نادر ظلمونه له حد څخه واوريدل.

لکه؛

د هغې نه يې د سيکانو ظلم يادولای شو.

سېکان يې په هند کې هيڅ په ارامه نه پرېښودل هغوي يې اخر دېته اړ کړل ترڅو خپل ځايونه پرېږدي.

او ولاړ شي د پېښور بازې سيمو ته خو هلته هم د نادر د ظلم لاندې راغلل او ټول ووژل شول

(ليکوال)

سيکان هغه ورځ وس هم هر کال لمانځي او وير پرې کوي.

دا د هماغه ظلمونو نتيجه ده چې وس په هندوستان کې هر مسلمان باندې ظلم کيږي.

وژل کيږي او ډيری مسلمانان د کشمير اولاهور له لارې پاکستان ته راتختي، لکه څنگه چې يې پښتو ناول [زه دچا لور نه يم] کې يادونه شوی ده.

پوهېږم چې په ناول کې د ليکوال خبرې سترې کوونکې وي خو بايد چې د پوهاوي لپاره يو څه وويل شي)

او د دومره لويې امپراتورۍ څښتن خو به خود د يو چا د تورې لاندې راځي.

ځکه چې د امپراتورۍ سره سره يې ډير دښمنان هم درلودل.

د نادر د مرگ د خبر اوریدو سره سم د نادر ټول فوځ د نادر د کورنۍ د وژلو لپاره لستوني رابډ وهل.

زما ورتگ هلته مشکل وو.

خو د يو ماهر خواته ورغلم، هغه راته د يوسړي ادرس راگر.

هر کله چې ولاړم.

دې نفر يو څه کوترې ساتلې وې.

ښه تربيه يې ورکړې وه ما ورته خپل مشکل ووايه;

هغې راته وويل:

چې هېڅ خبره نده زما دا کوتري کولای شي.

ستاسې ليکنه تر اصفهانه پورې ورسوي.

ما همدلته د اصفهان د فوځ لپاره خط وليکه وس مې له ياده وتی خو دا خبرې مې پکې ذکر کړي دي.

چې که هر چا د نادر د کورنۍ يو ويښته ته هم زیان ورساوه.

زما سره دې ډغرې وهلو ته چمتو شي.

د نادر ټول فوځ زما څخه زیات بیرېده.

ځکه چې د نادر ټوله امپراتوري زما په لاس کې وه او هم یې فوځ تر ډیره وخته زما د لاس لاندې پاتې شوی وو.

په همدې ورځ مې:

د کوترو په ذریعه درې خطونه وروليکل.

او شاته ورپسې زه خپله د اوزبکو، ایماقو، ابدالي او ټول افغان فوځ سره وروان شوم.

بغېر له کومې ویرې د اصفهان ښار ته ورننوتو.

او همداسې تر شاهي ماڼۍ پورې ورغلو.

د نادر کورنۍ ته مو د زړه د صبر دعا وغوښته.

او نادر ته مو هم د مغفرت دعا وکړه، د نادر د کورنۍ شاوخوا مو پوره یوه میاشت پېره وکړه.

تر دې پورې چې د اصفهان حکومت خپل حکمران وټاکلو.

خو نور یې ما امر نشو منلای.

ځکه موږ هم دا ارمان درلود تر څو يو خپلواکه هيواد ولرو، او له نړۍ سره ځان سيال کړو.

هر کله چې زه د خپل فوځ سره د اصفهان نه راتلم، نو د نادر ميرمن د فخر اچ يوه قيمتي ډبره ماته ډالۍ کړه.

او مننه يې وکړه.

د هغې قيمتي ډبرې نوم کوه نور وو.

هغه اوس هم د افغانستان په مشهور ولايت، (هرات) کې شتون لري.

او زه هيله لرم.

چې د افغانستان ټول راتلونکي نسل يې د قيامت تر ورځې پورې په خپل هيواد کې وساتي.

پالنه يې وکړي او پرې ووياري.

(ليکوال)

دغه قيمتي ډبره چې ابدالي بابا ذکر کړه، دا ډبره وس مهال لپاره د انگلستان په مشهور موزيم کې ده.

او دا يې د خپل حکومت په دور کې چې بدبختانه

ډيرو بې غيږه افغانانو هم ورسره لاس يو کړی وو.

لدې ځای څخه و خپل هيواد ته وړې ده.

موږ اصفهان د تل او تل لپاره پرېښود، او خپل خراسان ته راغلو.

په قندهار کې افغان مشرانو هر يو:

(حاجي جمال خان بارکزی، محب خان پوپلزی، موسی خان اسحاق زی، نور محمد

خان عليزي او نصرالله خان نورزي)

په کندهار کې د شیر سرخ د مقبرې په خوا کې چې نادر اباد کې موقعیت لري.
يوه جرگه جوړه کړه، تر څو ملي مشر وټاکي.
زه غلی یوې خواته کښیناستم.
ځکه چې;
يو عادي د فوځ مشر وم.
او د دومره لوی هېواد مشري چې تر اوسه پورې یې نوم او نښان معلوم نه وؤ.
زه به یې چیرته سمبال کړای شم.
هر خان به د خپل ځان په باره کې غټې-غټې خبرې کولې.
او غوښتل یې تر څو د دې لوی هېواد مسؤلیت پخپله غاړه واخلي.
هر فرد به یو بل ردول، لومړۍ ورځ همداسې تېره شوه.
خو هېڅ نفر بل نفر ونه منلو په سبا یې بیا همدا حالت وؤ.
خو کومې پرېکړې ته ونه رسیدل.
اته ورځې مثلث دا لړۍ روانه وه.
آخر کې یو نفر راغی.
ټولو ته یې وویل;
وه وروره تاسې څه د ماشومانو کاني را اخیستې دي.
دا د یوه هېواد مشري ده.
باید چې داسې انسان ته یې وسپارو، چې مستحق یې وي.
زه درته وایم.
زه داسې یو انسان پدې ساحه کې پیژنم.

چې تاسو کې یو فرد هم نه پیژني.

تاسې به ماسره دا وعده کوی چې، هغه فرد که هر چاته گوته ونيوله، هماغه به د هیواد ملي مشر وي.

ټولو ورسره ومنله دا فرد بیرون د سرخ زمري په خوا کې پروت وو.

ټول ژوند یې د همدې مقبرې زیارت ته وقف کړی وو، دغه صوفي شراب خښونکی درویش پاڅېد.

لومړی یې په ټولو نظر تېر کړ بیا بیرون ووت.

شېبه به نه وه تیره چې بېرته راغی.

دوه د غنمو وړي یې په لاس کې نیولي د ټولو خانانو په منځ کې تېر او د احمد خان په لونګې کې یې دا دوه د غنمو وړي د تاج په نوم ورکېښودل.

او وې ویل:

"دا ستا جیغه ده او ته د افغانانو پاچا یې" ټولو د کابلي صابر شاه دغه پریکړه ومنله او پرې خوشحاله شول.

دشېر سرخ په مزار باندې سپین بېرغ رپړي.

او د افغانانو د ملت مشران ترې لاندې راغونډ دي، یوې خوا اوبلې خوا ترې آسونه ځغلي.

د پښو گرد یې اسمان ته پورته کیږي.

د شنه اسمان لاندې بور ځلیري.

مخکه له هېښته ریردي.

د افغانانو مشران سره په مرکه دي او کشران یې انتظار باسي ترڅو د هغوي مشران څه فیصله کوي.

کابلي صابر شاه پدې بیت ویلو سره احمد خان ته مبارکي وايي.

تخت و تاج دې مبارک شه

د پښتون تېر زلميه

دا ملت دې پر تا لوړ شي

په غليم شوې برياليه

ستر واکمن شوې ددې خاورې

رب دې ستر لره زمريه

د ولس په غم شریک شه

ملت وینې کړه ننګیاليه

یوګړۍ غفلت ونه کړی

واک ستا سوله دی په څه

په دردو پي ځان خبر کړه

لاس دې مینځه له هوسه

نور د هېڅ شي کمی نشته

خو تنها چې تربيه شي
په ملي روح يې ژوندون وي
له تقليده بيگانه شي

يو د بل په غم شريك شي
د نفاق څخه گوښه شي
خپل ځان وپيژني هڅې
چې پر ځان باندې تكيه شي

اوس نو ستا ولاس ته گوره
ملا دې وتره احمده
د خپل قام په خدمت پاڅه
مرسته غواړه له احده

زه له همدې ورځې څخه وروسته د احمدخان څخه په احمد شاه دراني بدل شوم.
دا منصب خومره خه خيز دی کنه!

تر اوسه پورې احمد وم، خو چې منصب مې پېدا کړ.
احمدشاه دراني شوم دا وخت زما عمر غالبا 25 کاله وو.

تر ټولو لومړۍ کار مې د یو داسې جرگې جوړول وو، چې موږ ورسره د ټول هېواد په اړه مشورې وکړو.

هغوي راسره خپل نظرونه شریک کړي.

دا خلک به پوهان عالمان او د خه زړه خښتنان وي.

بل په کندهار او هرات کې د یو داسې ماڼۍ جوړول، ترڅو خلک یې شاهي ماڼۍ وبولي.

د هر هیواد خلک ورته راشي.

او زموږ شاهي ماڼۍ و اوسي.

او بله مهمه خبره د خپل هېواد ټولې پولې راگرځول.

خپل هیوادوال د دوه ډله کیدلو نه ساتل او جنگ د خپل هېواد او وطن نه لیرې شړل وؤ.

موږ یوه قطعه جوړه کړه.

د غلامخاني په نوم چې هر ډول خدمت ته چمتو وه.

موږ خپل فوځ په دوه برخو وېشلی وو، یو خو عادي سرتیري وو.

چې جنگ ته به استول کیدل، خو د دوهمې ډلې تخنیک ما د نادر افشار له طریقې څخه زده کړ.

لکه څنګه چې افشار پاچا غیر فارسي قومونه لکه افغانان، بلوچ، ایماق، او ازبکان د خپلو ساتونکو په ډول ګمارلي وو.

موږ هم د غلامخاني قطعه جوړه کړه.

چې غېر پښتون عناصر او تعلیم لرونکي قزلباش عسکر مو په هغې کې شامل کړل.

له دې عمل څخه مو موخه دا وه.

کوم خانان چې سرکښي کوي.
او د حکومت لپاره جنگال جوړيږي.
د هغوي خوله به د هغوي د کليوالو په مصروفولو وربنده شي.
چې په شاهي ماڼۍ کې کار کوي او په ډیره اسانۍ سره به دا خانان هم د مرکزي حکومت اطاعت وکړي.
زه د خپل عمر په لحظې لحظې تېرېدلو سخت خفه کېدم.
داسې هیڅ څوک راسره نه ؤ.
چې خپل زړه ورته تش کړم، بس یوه ورځ مې د پاپيروس یوه ورقه راواخیسته او په تورکي مې پرې ولیکل.
شیرین عمر چې تیريږي دریغه دریغه
داوبو په خیر بهیږي دریغه دریغه
ولی زړه پرې خبر نه دی له رفتنه
چې دا هسې زر تیريږي دریغه دریغه
ولی هسې شوې بې غمه زما دله.
عمر باد غوندې چلیږي دریغه دریغه
که هر څو په ډېر ناز جوړی کړی ماڼۍ
په ارمان ځینې پاتیري دریغه دریغه
دریغه دریغه اخر دریغه زما دله
چی مین جمله تیريږي دریغه دریغه
دا یاران لکه گلونه د بهار دي

د خزان په تاو رژيري دريغه دريغه
 د هجران مثال دوزخ بېلتون ډبرې
 د عاشق په سر لگيري دريغه دريغه
 که پېدا نه وای ديدن بېلتون به مړ وو
 له ديدنه خون بهيري دريغه دريغه
 اشنايي په مثال گل حاصل يې ښار دی
 ښار شي سخت هله سوخيږي دريغه دريغه
 احمدشاه به يې څه غم کا وخت دھوش دی
 دوصال نوبت غريږي دريغه دريغه
 له دې څخه وروسته مې د شعر او شاعری سره علاقه پيدا شوه.
 هر ځای او هر ډول ماحول کې به مې ليکنې کولې.
 د شېر سرخ په جرگه کې د افغاني دود او دستور له مخې انجونو پېغلو او مېرمنو
 هېڅ گډون نه وو کړی.
 بس چې جرگه خلاصه شوه.
 ځوانان او ماشومان ولاړل خپلو کورونو کې يې غوغا گډه کړه چې احمدخان بادشاه
 شو!
 د همدې جرگې خبره په همدې ورځ تر ټول خراسانه پورې ورسېدله هره پيغله او
 هره مېرمن خبره شوه.
 هغوي ټولی ولاړې، زموږ کور ته او زما مور زرغونی ته يې د ځوی د حکمرانۍ مبارکي
 ورکړه.
 زما مور هم پدې ورځ د خوشحالی څخه په جامو کې نه ځاپېده.

هرې خوانه په هېواد کې جشنونه وو.

ځکه چې بل هیڅ داسې قوت نه وو پاتې چې افغانان دې نور پرمختګ ته پرېږدي. موږ د نادر په فوځ باندې ټول قوتونه خه وځپل.

موږ په داسې عصر او زمان کې ژوند کړی دی، چې د هېڅ طرف څخه هم زموږ هېواد ته څه خطر نه وو.

ځکه د نادر د وژل کیدو څخه وروسته د فارسیانو مرال ډیر ضعیف شوی وو. د هغوي خپلې کورنۍ جګړې دومره زیاتې شوې وې، چې بهر ته یې فکر هم نشو کولای.

اونه هم د هند د مغولو هاغه قدرت او جلال پاتې وو.

بس صرف نوم او درباري القاب او تشریفات وړپاتې وو، په شمال کې هم داسې قوي دولت نه وو پاتې چې افغانستان ته خطر ولري.

او د بخارا امیر نه یوازې دا چې په بل چا یې یرغل نشو کولای بلکې د ځان څخه د دفاع توان یې هم نه درلود.

فکر کووم لکه څنګه چې به تل افغانستان ته یو بلا پېښېده او افغانان یې خپل کورګي ابادولو ته نه پرېښودل.

داخل هڅې کومې بلا شتون نه درلود او افغانانو کولای شول چې په خلاص زړه خپل کورګي اباد کړي.

خو زه داسې انسان نه وم چې یوازې دې د خپل کور په ابادولو قانع شم، بلکې د ټولې نړۍ ابادول مې هیله وه.

او فکر کووم چې تر ډېره حده خپل منزل ته رسېدلی هم یم.

زموږ په وطن کې نور هر څه خه برابر وو.

بلکې زه پوهېدم چې مور کومې بریاوې تر اوسه حاصلې کړيدي.
ټولې مو د همدې پښتنو ورونو په مټ حاصلې کړي دي.
خو له دې سره سره بیا هم پښتانه په دوه ډلو ویشل شوي دي.
اوداليان اوغلجیان ماډیر فکر وکړ.
خو د دوي د یوځای کولو هیڅ لاره نه وه.
بس د زړه له درده مې دغه نظم خپلو وطنوالو ته ډالۍ کړ.
قافله د عشق راغلی د کوم خوا ده
په زړگي باندې مې شته که څه غوغا ده

ټول یوه دي که غلجي که اودالي دي
څه هغه چې یې دزړه بنیسه صفا ده

چې عمل یې د نیکی دې میره هغه
که اغوستي یې گدله د خامتا ده

پښتانه دي ټوله لاس سره یو کاندې
چې مونږ غزا هر لوري شاوخوا ده

بې زحمته راحت چیرته موندی نشي
د احمد ځکه په هر لوري غزا ده

يو څه وخت وروسته د خراسان خلکو ځانته مهر جوړ کړ چې په هغه کې ليکل شوي وو.

الحکم الله يا فاتح احمد شاه دراني -

له همدې مهر څخه وروسته مو شورا جوړه کړه تر څو د هر قوم او قبيلې مشران پکې وي.

د خراسان نوم موږ ته يو ډول پخوانۍ غلامۍ ښکارندويي کوله. ځکه چې هغه نوم زموږ د تېرو تورو وختونو نماينده گي کوله.

وس نو بايد يو نوی نوم د خراسان لپاره وټاکو.

د هر ډول خلکو مشوره به مو اورېدله.

بلکې زه به په لارو او کوسو کې گرځېدم د عوامو نه به مو پوښتنې کولې.

تر څو دوي د خراسان لپاره کوم ډول نوم غوره گڼي.

هر کراچۍ والا هر ديانې مار او هر خټگر نه به مو پوښتنې کولې.

ترڅو دوي د خراسان لپاره کوم نوم غوره گڼي.

د ډېرو پښتنو د حال احوال اخیستلو څخه وروسته مو لويه جرگه رامنځته کړه.

په هغې کې د هر ولايت او د هرې ساحې امامان موجود ول.

د هر افغان فرد اواز رسوونکي موږ سره پدې جرگه کې شامل وو.

زموږ ټيم د ډېرو پوښتنو او ډير فکر څخه وروسته يو نوم غوره کړ؟

اوغانستان :

اوغانان هغو خلکو ته ويل کيږي، چې صرف د غرو اورغو خلک وي.

د نهرونو او اوبو تر څنګ ژوند کوي.

تل د صافی هوا سره بلد وي او د پاک زړه خاوندان وي.
تل خلکو ته بخشش کوي.

اوغان پخپله هغه چاته وایي چې خپل سری وي.
او د هوا په څېر تېز خپل کارونه سرته رسوي او چې هر څوک یې په لومړي ځل
وگوري.

نو زړه پرې بایلي او تراخه پورې یې په ملگرتیا نه پېنېمانه کیږي.
واقعاً دا یو څه نوم وو.

موږ دې درې ورځې جرگې دې پریکړې ته ورسولو چې د خراسان نوم په اوغانستان
بدل کړو.

خو د اوغانستان نوم اوغانستان پاتې نشو،
بلکې د دیني عالمانو په وینا اوغانستان نوم یو د غرور نه ډکو خلکو لپاره
استعمالیږي.

نو ځکه ډېرو علماوو فتوا ورکړه.

چې د اوغانستان نوم دې بدل شي.

ځکه نو د اوغانستان نوم په افغانستان تبدیل شو.

او تر قیامته پورې به انشاالله د افغانستان په نوم دا خاوره ونومول شي.
زه د خپلو خلکو نه همدا تمه لرم.

موږ چې کومې سیمې نیولي هغه که پریږدي هم څه خبره نده. خو باید د افغانستان
یوه برخه هم د غلیم په لاس ورنکړل شي.

تاسې به فکر کوی چې زه صرف یو زوی لرم؟
نا زما زوی خالي تیمور ندی.

زه د تېمور په څېر نهه نور زامن هم لرم.
 بس دامې وېنا وه چې هغه نورو کې دې يو هم شاهي ميراث ته سترگې نه پټوي.
 خالي تېمور شاه مې د خپل وليعهد په توگه ټاکلی وو.
 داسې نه وه چې هغه نور زامن پر ما گران نه وو، يا کومه بله خبره وه.
 بلکې که چېرې زه داسې ونکړم.
 نو زما د مرگ څخه وروسته به زما د ټولو زامنو په شاهي ميراث لانجه وي.
 او هېڅوک به مې هم په هاغه وخت کې چې خدای ته يې لاسونه لپه کړي وي.
 ما په دعاوو کې ياد نکړي.
 او برعکس به د خپلو افغانانو د خبرو بڼکار شم.
 کال: 1160هـ (1747ز)
 په پای کې مو تکل وکړ.
 تر څو د افغانستان او د پختونخوا ټولې سيمې پخپل واک کې واخلو.
 لکه کابل، غزني او پېڅور چې دا مهال پکې (تيموري او نادري پخوانی حاکم) ناصر خان مېشت وو.
 زه د پوښتنو قبایلو د يوځای کولو څخه وروسته روان شوم.
 د غزني په لور ترڅو د افغانستان سرحدونه راوگرځوو.
 او د پرديو يرغلگرو له زور او ځواک څخه نور پښتانه وروڼه خپل وطنوال او
 خاصکر مسلمانان وژغورو.
 د پښتنو قبایلو څخه مو ښه پوره ځواک برابر شو.
 بلکې د غلامخاني عسکر مو هم ورسره ملگري کړل.

لومړی مو د غزني څخه په لږه فاصله کې خپلې خیمې ودرولې.
او د غزني حاکم ته مو په لیکلي بڼه د صلحې پیغام ورولبڼه.
ترڅو نور پر افغانانو د خپلو ظلمونو څخه لاس واخلي.
د غزني حاکم زموږ په ورلېگل شوي خط هېڅ ځان ونه پوهاوه.
پوره یوه ورځ مو ورته صبر وکړ.
ترڅو بېرته پیغام راشي، خو پیغام رانغی.
مطلب جگړه یې غوښتله.
خو دا بیا مانه غوښتل.
ځکه چې پښتنو او خاصکر افغانانو ته به پدې جگړه کې ډیر زیات تاوانونه اوږیدلي
وای.
بس عسکر مو د عامو خلکو په جامه کې ښار ته ورداخل کړل.
ټول عسکر مو اول نه پوه کړي ول.
چې هرکله شاهي خیمې ته ورسېدل نو ضرور به ورته وسلې ورسېږي.
او سم د واره باید برید وکړي.
لومړنۍ ډله مو بغیر د اصلحو څخه ورولبڼه.
دوهمه ډله د اصلحو سره د غزني ولایت ته دننه شوه.
پریکړه اول نه شوې وه.
چې دوهمې ډلې ته اجازت دی.
برید دې وکړي، دریمه ډله سره د اصلحو په گاډیو کې کښېناسته.
دوهمې ډلې ټول عسکر په جنگ کې بوخت وساتل.

درېمې ډلې لومړۍ ډلې ته وسلې ور ورسولې.
 زه هم د خپل پوره فوځ سره دمانۍ په لور روان شوم.
 او محاصره شوې مانۍ ته مو يوځل بيا پيغام ولېکه، ترڅو د جنگ څخه لاس په
 سر شي.

د غزني حکمران چې خپل ځان د مانۍ په حالت کې وليد.
 نو تسليم شو.

او پدې ډول مو په ډېرو لگو تلفاتو سره غزني ونيو.
 د غزني په نيولو سره مو زيات شمير وسايل لاس ته راغلل.
 او د دې ځای عسکر مو هم د امر تابع شول.
 له دې څخه وروسته مو مخه کړه د کابل په طرف،
 د کابل والي چې زما د ورتلو پيغام وليد.

بغېر د ځواب راليکلو نه په تبخته بريالی شو.
 هرکله چې موږ ته خبر راغی، چې د کابل ښار اوزگار دی.
 نو د خپلو ټولو عسکرو سره يوځای د کابل په طرف روان شؤ. د خپل تعداد
 عسکرو سره د کابل په ښار ورننوتلؤ.

هر فارسيوان او هر پښتون به راته حېران حيران کتل.
 فکر کووم تر ډېره وخته يې د غلامۍ په تيارو کې ژوند کړی وو. اوس ورته د خپلواکۍ
 ژوند نوی ډول معلومېده.
 خو يوه مهمه خبره داده، چې چا ټول عمر په غلامۍ کې تېر کړی وي هغوي ته د
 خپلواکۍ ژوند هېڅ معنا نلري.
 دا خلک هم همداسې وو.

خو له دې څخه وروسته هېڅ افغان هم د غلامۍ فکر لا ونه واهه.
 بلکې نور ډېر خلک يې غلامان تېر شول.
 کابل مو هم لاس ته ولوېد.
 او ويل کېده چې ننگرهار کې هم څوک نشته.
 ترڅو د احمد خان مقابله وکړي.
 ځکه مې ننگرهار ته د فوځ يوه برخه ولېږله زه ډېر ستړی وم.
 ځکه مې يو څه وخت په کابل کې دمه وکړه.
 او فوځ مو هم همدلته پاته شو.
 له يو څه وخت تم کيدلو څخه وروسته ما سره د خپل فوځ چې ډېری پکې د نورو
 قومونو خلک وو.
 د ننگرهار په لور روان شو.
 او په ننگرهار کې مو د شينواریو او خوگياڼو خلکو ډير ښه استقبال وکړ.
 له ننگرهاره مو طرحه جوړه کړه.
 ترڅو پېښور د نادري حاکم ناصر خان څخه ازاد کړو.
 چې د کابل والي او د تېموري دولت مشر هم پېڅور ته په تېخته بريالی شوی وو.
 واقعاً په ننگرهار کې د شينواریو او خوگياڼو خلک ښه مېلمه پاله خلک دي.
 زموږ يې ډيره ښه مېلمه پالنه وکړه.
 که څه هم موږ هر څه د خوراک ځانته برابرولای شول.
 ځکه چې له دې څخه وروسته به په ننگرهار کې هم د احمد خان سکه چلیده.

خو نه دې خلکو په خپله غریبه غریبې کې موږ ته او زما فوځ ته خه پوره مېلمستیا وکړه.

په شینوارو کې اکثر کلي یو لوی چنار لري.

چې د ډېر پخوا نه همدې خلکو ته پاتې دي او دوي یې هم له سیوري څخه استفاده کوي.

زه هم د خپلو صاحب منصبانو او قومندانانو سره یوځای د ننګرهار د خلکو سره ددې چنار د سیوري لاندې په زور پوزي ناست وم.

واقعاً د ننګرهار په سخته گرمۍ کې دې چنارونو واوروینه هوا لاندې دالله تعالی بنده گانو ته رارسوله.

د شینوارو خلک ډیر د مجلس او د جرگو خلک دي.

پلن پټکي تړي، یو واسکت یې د پلار څخه په میراث وریاږي دې.

او سپینه گرده خولۍ په ټنډه باندې ږدي، واقعاً چې زما د دې خلکو دود او دستور ډېر خوځ شو.

ددې ورځې په سبا موږ ټول تللو پیخور ته د جنگ لپاره.

د دې ځای خلکو راته ډېر ستونه وکړل.

بلکې بیخي کلک شول.

ویل یې:

که پاتې شی موږ به ډیر خوشحاله شو.

واقعاً چې د پښتو نوم په همداسې غیرتي خلکو آباد دی.

بس د دې ځای څخه ولاړؤ.

او د پېښور ښار مو محاصره کړ، خو دښمن مو ډېر چالاکه وو.

ځکه مخکې ورنغلؤ.

تیموري او نادري حاکمانو موږ سره ښه پوره د جگړې لپاره ځان آماده کړی وو. بس نه کیده تیموري اونادري حکمرانانو ته مو خطونه ولیکل. خو د خط وړونکو سرونه یې له تن څخه جلا کړل.

دې بې غیرته کار یې سخته غوصه راوسته.

او د ټولو پښتنو وینه ورته په جوش کې راغله.

پښتانه بغیر له امر څخه د پېخور په ښار ننوتل او هر عسکر به یې له تېغه تېروه.

هر پښتون سره دوه دوه نیزې په لاس کې وي.

او لکه د زمري په شان د دښمن په لښکر ځانته ورگډېده.

او روغ به ترې راوته.

په ډېر لږ وخت کې مو صدر او مردان ونيو او کله چې تیموري واکمن وکتل.

حکومت پرې چپه شو.

نو تېخته یې غوره لار وبلله.

د ناصر خان سره هند ته وتختیده.

تر اټک سینده پورې مو خپلې لښکرې ورسولې.

او غنايم مو بيخي ډېر ترلاسه کړل.

ځکه چې تیموري واکمن ته د هند له طرفه ډېر څه پخوا رالیکل شوي وو.

او هغه ټول زموږ په لاس راغلل.

اوس نو موږ د ټولو پښتنو سیمې ونيولې.

او همدا ځای مو تر اخره پورې د افغانستان سرحد وټاکه. ځکه چې د پښتنو قبایل تر همدې ځایه پورې میشت وو.

زه په پیخور کې پاته شوم.

واقعاً د پیخور خلک ډیر عاجز خلک دي.

که مو ضرر ور ونه رساوه هېڅ کار نه در سره لري.

زما اراده وه.

ترڅو ولاړ شم بېرته کندهار ته.

ځکه چې په کندهار کې د تیمور په وړاندې یوڅه لنډغر راپاڅېدلي وو.

او دلته هم راته د لاهور والي د سولی وعده راکړې وه.

هر کله چې مې ځان اماده کړ.

ترڅو کندهار ته ولاړ شم.

یو دم د لاهور والي جگړې ته رامنځې شو.

فکر کووم د تیمور په وړاندې هم مشکل همدې د لاهور والي جوړ کړی وو.

ځکه په همداسې سخت وخت کې جنگ ته راوړاندې شو.

ها تاسې به وایې چې تیمور څوک وو.

تیمور زما زوی دی.

او زما د راتلو څخه وروسته د کندهار خلکو هغه د خپل مشر په توګه منلی دی.

د چناب په سیمه کې د لاهور والي د جگړې وړاندیز وکړ.

په دې شپو کې سیند سخت مست وو.

د څپو اوازونه یې په درېم کلي کې اورېدل کیده.

ځکه نو په سیند نشو اوږیدلی.

د لاهور والي ډیر هوښیار وو، ځکه یې د چناب ساحل د جگړې ځای وټاکه. ترڅو موږ د سیند څخه په وتلو کې مشغول شو او هغوي راباندې د توپ ځواک په وسیله اورونه بل کړي.

خو موږ هم د افشار په ځواکونو کې زده کړې کړې وې. او د دې معلومات راته سل په سلو کې وو، چې دیوې ناکامۍ سره مو ټوله امپراتوري ړنگیدلای شي.

ځکه د چناب ساحل په پورته خوا د چناب سیمې ته ور داخل شو.

او د شا له طرفه مو د لاهور ټول فوځ تس نس کړ.

د لاهور والي شاهنواز چې کله پوه شو چې د شا له خوانه پرې برید شوی.

سم د واره یې د جگړې ډگر پرېځود.

او ډهلي ته په تېخته بریالی شو، د شاهنواز فوځ هم د شاهنواز په تیځتې سره ټول تسلیم شو.

او په خپل پوره تکتیک سره مو لاهور هم لاسته راغی.

مغلي بادشاه چې زموږ له دومره تېزو فتوحاتو څخه خبر شو.

نو له هند څخه یې خپل زوی شاهزاده احمدشاه، د سل زره کسيز لښکر سره چې په پوره وسلو او هر ډول توپونو سمبال وو.

زموږ طرف ته راوليکه.

زه لدې څخه بيخي خبر نه وم، چې شاهزاده احمدشاه راروان دی.

کنه موږ به ورته پوره اماده کي نيولی وای.

خو يو ناڅاپه يې برید وکړ.

د 1161 کال:

په لومړي کې په (مانک پور، مان پور او مالو پور) کې د دواړو لوريو لخوا جگړه ونخته.

پښتانه يې سخت وځپل، زما هم پدې جگړه کې لاس ټوبل شو. ډېر تاوان دې جگړې راته ورساوه.

او پوهېدم چې نور هم رارسوي، د هند د صدر اعظم قمر الدين په وژلو سره د پښتنو مرال لوړ شو.

خو د قمرالدين څخه وروسته يې ځوی د فوځ مشري پر غاړه واخيسته. هرکله چې زموږ په لويه خېمه اور اولگېده.

او د باروتو پر گودام هم توپ ولگيد نور نو پښتانه د جگړې قابل پاتې نشول. ځکه د شپې د ختمېدلو پر مهال يې شاتگ وکړ او بيرته د چناب د ساحل څخه راواوړېدل.

خو شاهزاده احمدشاه د سولې پيغام راوليکه.

او موږ هم ومنلو دا وخت د سولې نه وو، خو د دوي د سولې علت داوو. چې په هند کې محمد شاه گورگاني ناروغ شو او زموږ په کندهار کې هم لقمان خان د تيمور شاه په وړاندې بغاوت کړی وو.

زه راغلم کندهار ته بيخي مې ذهني حالت خراب وو.

خو راساً د لقمان خان کور ته ورغلم.

له کوره مې راوباسلو.

او د ټولو کندهاريانو په مخ کې مې خپې خبرې ورته وکړې.

ورته مې وويل:

ماسره د بهر خلک د هند خلک د لاهور خلک سوله کوي.

او خپل ورور مې راپاڅيري دلته راسره راسره شر کوي.

ولې ته نه گوري چې خپلواکي مو لاسته راغله.

ولې د خپل وطن د خپلواکۍ په اهميت نه پوهيږي.

تاسې تکړه شۍ بيرون ووزۍ.

او د جگړې له اړخه بيرون سيمې د افغانستان په لويه امپراتورۍ کې شاملې کړي.

ترڅو راتلونکي نسل خو درباندي افتخار وکړي.

تاسې چې لږ زور پيدا کړي، بيا مو خپل ورور رانيولی وي.

له همدې څخه غچ اخلي.

ای پښتنو!

يوځای شۍ د بهرنيانو لپاره

او جگړه له خپل وطن څخه لرې وباسۍ.

خپل وطن ته کار وکړي.

مدرسي پکې جوړې کړي.

نور د علم لپاره کار وکړي، اوس نو بهرنيان احمقان دي.

تاسې هوبښاران شۍ.

هر څوک که غواړي چې جگړه وکړي.

او ډير شوق يې وي.

راځي دې ماسره .

له خپل وطن څخه بهر زه ډيرو زياتو عسکرو ته اړتيا لرم.

د دې خبرو په کولو سره ټول کندهار کې بغاوت کوونکي ورک شول.
ځکه نو زه بیرته روان شوم.
د لاهور په لور خو لاهور یې میرمنو ته سپارلی وو.
والي یې هم میرمنو وو.
میرمنو د جگړې څخه ډډه وکړه.
او ویل یې:
چی هر ډول لاره غواړی درسره یې منم.
بس د جگړې څخه تېر شی.
ځکه نو زه د ننگرهار او پېښور په منځ لاره سیده لاهور ته ولاړم.
د میرمنو سره کښیناستم.
د گجرات، سیالکوټ، پنجاب، اورنگ اباد او امرتسر مالیات چې خوارلس لکه کیدل.
په میرمنو مو کښنودل.
چی هر کال یې باید د احمد شاهي اعلی دیوان ته ورسوي.
له دې څخه وروسته موږ هم یو دوه کاله ښه په ارامه په کندهار واکمني وکړه.
خو په کال 1163 هـ
کې امیر عالم د هرات په لوري مخه کړه.
او د هرات والي ورته هرات پرېښود، امیر عالم هرات ونيو.
ما ورته صبر وکړ ځکه امکان لري چې بیرته هرات پریري.
خو امیر عالم په نیمه پوه نشو.

ماهم پنځه ویشته زره کسيز لښکر مخکې کړ. ترڅو ورته وخایم د افغانستان خاوره دومره سپکه نده چې نور به پری اغیار قدم کیږدي. د هرات ولایت مو گېر چاپېره کلابند کړ. خالي تاجاران او افغان مسافرین مو پریخودل. نور په نوم فارسي مو نه پریخود، ترڅو دننه فارسیانو ته گټه ورسوي. خلور میاشتي کېدلې چې هرات زموږ یو څو نفرو محاصره کړی وو. خو اوس ورته پوره پنځه ویشته زره کسيز فوځ راغلی وو. ځکه نو برید مو پرې وکړ. امیر عالم هم په لومړي سر کې هیڅ همت نه بایله، خو چې ماته یې وکتله. نور یې نو دوه خپلې کړې او دوه پردۍ او اصفهان ته وتختېده. لدې سره تیار موږ له کندهاره راوتی وو، نو د مشهد په لوري روان شو. او شاه ولي خان پوپلزی چې د یو ټولي مشر وو، دا مو شمالي ولایاتو ته ولېکه. ترڅو هغه ساحې کنټرول کړي. د مشهد فوځ بغیر له کومې جگړې څخه تسلیم شو. ځکه چې دوي یوځل مخکې هم زما د فوځ له لاسه مات شوي وو. او بیا ځلي یې نه غوښتل چې مات شي. یانه پوهېږم کومه بله خبره به وه. امکان لري دومره توان یې نه درلود، ترڅو موږ سره ډغره ووهي. یا به یې اقتصاد څه نه وو.

په هر حال مشهد مو د نادر لمسي شاهرخ ميرزا ته وسپاره.
او پخپله د نيشاپور د نيولو لپاره روان شو.
نيشاپور مو هم لکه د هرات محاصره کړ هيڅ فرد نشو کولای چې له دې هېواد
څخه ووزي.
خو د نيشاپور واکمن عباس قلي بيات مقاومت وکړ.
او په محاصره کوونکو به يې هر وخت برید کاوه، زموږ د عسکرو تعداد کم وو.
او وسايل هم نه وو، بل په غرونو کې دوخت تيرول وو.
او ژمی هم رارسيدلی وو.
بيخي يخني وه، نور د شپې پدې غرونو کې وخت نه تېرېده.
نو ځکه مو د نيشاپور محاصره ماته کړه.
او بيرته کندهار ته راستانه شو.
پوره يوه مياشت مو په کندهار کې په ارامه تېره کړه.
خو يوه بله بلوا راپيښه شوه.
د بلوچستان خلکو د نصير خان په مشرۍ بغاوت وکړ.
زما هم نور غوصه راغله.
اوراسأورپسی د خپل پوره فوځ سره ورغلم.
خو داچې دوي هم پښتانه وو.
نو اول نه مې ورته وويل:
چې جنگ ته نه يم راغلی، اصلحې کيږدی.
او د پاڅون نه تير شى، تاسی وس غلامان نه یاست.

بلکې د خپل سر خلک یاست.
 او ستا مشر هم ستاسې په ژبه له تاسې سره غږیږي.
 تاسو د نصیر خان په پښتو مه تېر وځئ.
 هغه مو تېرباسي، بلکې د خپلو مسلمانانو مشرانو اطاعت وکړي.
 انشالله بريا به زموږ وي.
 د همدې خبرو سره د بلوچستان د خلکو پاڅونونه هم غلي شول.
 او د بلوچستان ولایت په دربار کې مو د پاڅون کوونکو مشران وگومارل.
 ترڅو خولې یې وړبندې شي.
 خو بیامې هم پرې باور نه درلود، ځکه چې هسې نه زه به د بهر په جگړو کې بوخت یم.
 او دلته به دوي پاڅونونه کوي.
 نو ځکه مې د همدې پاڅون کوونکو مشر نصیر خان راوست.
 د ټول بلوچستان ولایت دربار مې ورته ورکړ.
 ترڅو هرڅه کوي خپل کار یې زه چې راځم، ترهغې خو به ارامي وي کنه.
 بیرته راغلم کندهار ته
 کال 1164:

دا ځل مو د نیشاپور د نیولو لپاره ښه پوره تابیا ونيوله.
 د پخوا په څېر مو هغه نفر چې یې زړه وو لومړی مو هغه یې اصلحې ورولبگل.
 بیا مو ورپسې اصلحه دار عسکر ورولبگل، ترڅو عسکر په جگړه کې بوخت وساتي.
 دې اصلحه داره عسکرو ته مو د ډیرې چالاکۍ تمرین ورکړې وو.

د دوي يو نفر به د يوولسو نفرو سره مقابله کوله.
او مخالف يولس نفر به هم پدې نه پوهيدل، چې مخې ته مو د غره تر شا يو نفر دی.
ځکه هغه به په لږ وخت کې د ډيرو طرفونو نه ډزې کولې.
بې اصلحې عسکر تر شاهي مانۍ پورې رسيدلي وو.
او په گاډيو کې مو ورته توپونه او وسلې ورورسولې.
هغوي شاهي مانۍ کلابنده کړه.
خو زموږ نور عسکر د عسکرو په منځ کې نشول تللای.
ځکه د نيشاپور ډېر لوی فوځ وو.
او زه نه شوم تېرېدلای.
بس جگړه د هرې خوانه ونختله.
ما د عسکرو په منځ کې تر شاهي مانۍ ځان ورساوه.
هر کله چې عباس قلي بيات وليدل.
نو همدا مهال يې د خپلو عسکرو په ذريعه پر موږ بريد وکړ..
موږ هم په شاهي مانۍ بريد وکړ.
که څه هم دا د شاهي اصولو خلاف کار وو، خو زموږ عسکرو ورته اول نه اختار ورکړی وو.
ځکه نو شاهي مانۍ ونيول شوه او په ټولو عسکرو د مرکز رابطه قطه شوه.
ځکه يې مرال خراب شو او نيشاپور هم فتحه شو.
دا وخت خبر راغی، چې شاهرخ ميرزا بغاوت کړی.
بس همدا بغاوتونه وو.

او زموږ پرې سر وو، ځکه نو زه بیرته مشهد ته راغلم.

شاهرخ ته مې وویل:

چې نور درته هېڅ نه وایم، خو لدې څخه وروسته به دې په هیواد کې سکه هم د افغانانو چلیږي.

او خطبه کې به نوم هم د افغانانو د امیر اخلي.

او لاندې سیمې به افغانستان پورې تړل کیږي، بیا به بیرته د دې ځای مشري درکړم.

تربت جام، تربت حیدري، بافرز، خواف او ترشېز

بس دغه سیمې مو پرېڅوولې.

او کندهار کې هم پاتې نشوم، ځکه چې په پنجاب کې گورگانی شهزاده د مالیاتو د ورکولو څخه انکار کړی وو.

ځکه نو ورغلم.

خو هغه وویل:

چې د مالیاتو پر ځای به د احمدشاه په قلمرو کې سند، کشمیر او پنجاب داخل شي.

مطلب پورتنۍ سیمې دې، د افغانستان د حکومت په ولکه کې وي.

دا ښه خبره وه.

ځکه مې مېرمنو یو ځل بیا د پنجاب والي کړ او هغې به خپل مالیات خه په پوره ډول رالیکل.

یو دوه کاله مو بیا خه په آرامۍ وخت تېر کړ.

خو په

کال 1167:

کې مېرمنو مړ شو.

ټولو پنجابيانو يې جنازه ښه په احترام سره وکړه.

ډېر زيات خلک بلکې ټول پنجاب د ميرمنو په مرگ خفه شو.

ځکه مېرمنو پخپله د پنجاب شخص وو.

د پنجاب لپاره يې هېڅ د جنگ زمينه نه پرېښودله.

(ليکوال)

(...له دې څخه موږ ته معلومېږي.

څوک چې له جنگ څخه خپل هېوادل په هر ډول حالت کې ساتي نو د عوامو په زړونو کې ځای نيسي.

او عوام يې تر مرگه پورې بيا احترام کوي.)

يو ځوی يې درلود.

او همغې ته يې د حکومت چارې پاتې شوې، داچې ځوی يې ډېر کوچنی وو.

ځکه يې د واک چارې ټولې مور ته پاته شوې.

د پنجاب نور اميران په دې پريکړه خفه شول.

ځکه چې يوه ښځه به څنگه د ټولو پنجابيانو د حاکميت چارې پر مخ وړي.

ځکه نو غازي الدين د پنجاب د اميرانو له ډلې څخه راپاڅېد.

په پنجاب يې حمله وکړه او پنجاب يې بغير له کوم تشدد څخه ونيو.

ځکه چې د مېرمنو مېرمن نه غوښتل، چې خپل ولايت په وينو سور کړي.

د مېرمنو مور او ځوی يې له حکومت څخه لرې کړل.

او ادينه بيگ يې خپله د پنجاب والي کړ. د کشمير خلکو د پنجاب حالات وليدل، چې خلک يې د احمد خان پر وړاندې کامياب شول. نو په کشمير کې هم د سکجیوان په نوم يو شېخ بغاوت وکړ. راساً ولاړ ولايت ته او والي خواجه کوچه يې مړ کړ. د دې خبرو په اوریدلو باندې زه سخت خفه شوم. ځکه نو سیده لاهور ته روان شوم، په لنډ وخت کې لاهور ته ورسېدم. نور الدين خان باميزی مې په سکېجوان پسې وليکه. تر څو ماته يې راوړي. دې اخر ولی يو بيگناه والي وژلی دی. سکېجوان يې ونيو او ماته يې راوست، داې غیړته مو په زندان کې بندي کړ. او تراوسه پورې بندي دی. کشمير يې يوځل بيا د افغانستان په لويه امپراتورۍ کې شامل کړ. زه تيار د کندهار نه راوتې وم. ځکه نو د ډهلي په طرف روان شوم، په ډهلي کې داسې يو انسان نه وو. چې زما مقابله وکړي. په کرنال کې د اصالت خان يوسفزي ځوی نواب نجيب الدوله سره مخ شوم. هغوي هم راسره يوځای شول. د پوره طاقت سره بغير له کومې ويرې ډيلي ته ننوتو. زه دانه وایم.

چی زموږ دا لوی ارمان وو ترڅو ډهلي ونيسو.
 خو دا مهال راته ټولو عسکرو د ډيلي تخت پرېښود، ځکه چې د ډهلي يو انسان
 هم د اقتصاد له اړخه برابر نه وو.
 ياهم شايد کومه بله خبره به وه.
 دويم عالمگير مو د ډيلي پر تخت کيناوه.
 او د وزارت چارې مو له غازي څخه واخيستی او د قمرالدين خان زوی نظام الدوله
 ته مو په لاس کې ورکړې.
 ترڅو په ښه ډول يې پر مخ يوسي.
 نواب نجيب الدوله مو د هند سپه سالار وټاکه.
 او گورگاني شاهزاده، احمد شاه خپله لور تيمور ته په نکاح کړه.
 لدې هرڅه وروسته زه بيرته کندهار ته راغلم، ترڅو يو څه وخت په آرامه ژوند
 وکړو.

پاني پت:

زه لا کندهار ته نه وم راغلې چې غازي الدين بيا بلوا جوړه کړه.
 دا ځل سيکان، راجپوتان او مرهټيان هم ورسره ودریدل.
 د دوی نور هيڅ وس نه رسېده.
 ځکه نو دوی ټولو بې غيرتانو هلته په هند کې په مسلمانانو ظلمونه شروع کړل،
 ترڅو احمدخان بيا راشي.
 د دوی شمير ډير زيات وو.

او دومره شمیر زما د فوځ نه وو.
خو بس ونشوه.
ماته د افغانستان خلکو وویل:
چې ورځه پرې نور کامیایي او ناکامي د الله تعالی له لوري راځي.
د غازي الدين ملا ټولو سیکانو، راجپوتانو او مرهتيانو قوي کړه.
د هغوي شمیر درې سوه زرو ته ورسید.
ماسره خالي یوه لاره وه، ترڅو د نصیر خان څخه چې په بلوچستان کې دی.
مرسته وغواړم.
ځکه چې له هغې سره هم ډیر زیات فوځ برابري.
ما له نصیر خان څخه مرسته وغوښتله، هغه نصیر خان چې دپاخون په وخت کې
د بلوچانو مشر وو.
او ټول بلوچستان چې مې ورته حواله کړی وو.
خو نصیر خان مرسته ونکړه.
نه پوهیږم ولې؟
خو دا د ځینو بې غیرته خلکو عادت دی.
چې تل به دې په سخت وخت کې یوازی پریري.
گر چې ماورسره اول نه خبره کړی وه، چې زما به د دی پنجابیانو سره جگړه رازي.
او خالي می سترگې ستا او د تیمور مرستې ته دي.
خو هېڅ مرسته یې ونکړه.

د بولان له لاری پېښور ته راغلم، پېښور کې راته تیمور شاه او جهان خان اول نه ناست وو .

له دوی سره یوځای د اټک په سیند راواوړېدم.

نجیب الدوله، سعدالله خان، روهيله او شجاع الدوله هم راسره یوځای شول.

زموږ د ټول لښکر شمېر شپېته زرو ته ورسېد.

خو له بلې خوا څخه پنجابیان، هندوان او مرهټیان د درې لکو څخه هم زیات وو.

ډیر ژر مو ځان د پاني پت نومي سیمې ته راوړساره.

واقعاً چې دې ظالمانو په مسلمانانو سخت ظلمونه شروع کړي وو.

هر کله چې پښتنو دا حالات ولیدل.

نوسم د واره یې برید وکړ، جگړه پیل شوه.

د دښمن فوځ راباندې ډېر قوي وو، خو د هند مسلمانانو هم پر سکانو برید وکړ.

اوموږ هم ورته توپونه برابر کړل.

موږ د ډیرو فتحو په ترڅ کې زیات شمیر غنایم ترلاسه کړي وو.

چې دا مهال مو ترې گټه واخیسته.

په دریو توپونو سره په مرهټیانو کې غوغا گډه شوه، چې د احمدخان فوځ قوي شو.

دا چې ما د جنگ په ډگر تر اوسه ماته نه وه خوړلې او پدې سره مې ډېر لوی نوم گټلی وو.

او هر عسکر زما له نوم څخه ښار خوړنو:

ډیری یې زړه عسکرو شاته منډه کړه، خو شاته ورته تیار خپله د هند مسلمانان ولاړ وو.

هغه چې دوي پرې ظلم کړی وو.
 یو نفر هم ترې روغ رمت ونه واته.
 په سکانو باندې مو د شوبلو او تویچي ځواک برابر کړ.
 مرهتيان مو د ځمکني فوځ سره ونښتل،
 او د راجپوتانو سره خپل مسلمانان ونښتل،
 هر کله چې سیکانو خپل ځان د اور د لمبو په منځ کې ولید.
 نو خالي به یې ځان ته لاره کتله او هر نفر چې به تختېده بیا هم ژوندی نه پاتی کیده.
 د مرهتيانو 30000 نفر په خندقونو کې یې روحه پراته وو.
 دویرې او خفگان څخه ډکه ورځ وه.
 د مړو په جسدونو د اسمان بازانو دورې وهلې.
 موږ خپل شهیدان راغونډ کړل او افغانستان ته مو راولیځل.
 او د سکانو او مرهټه وو، مړي مو د هر یوه کورنۍ ته ولېځل.
 او دا مو هغه قوم ته وخودله چې د مسلمانانو په حقوقو باندې تېری څه معنا لري.
 د اسمان وریځو د قهر نارې وهلې.
 سیندونو یې د ویر سلګۍ کولې او په زرګونو میندې، او مېرمنې د راجپوتانو، سیکانو او مرهتيانو کونډې شوی.
 ماچي په هغه ورځ کوم درد لیدلی.
 او څومره چې خپل ضمیر ته ملامت وم، هېڅکله به هم بیا نشم.

مانه غوښتل ترڅو د هغو ځوانانو غرور تر پښو لاندې کړم، چې نوي په ځوانۍ راغلي وو.

او ټوله دنیا ورته کمزورې ښکارېده.

ما دا هم نه غوښتل چې زه دې چاته خپل ځان قوي وروخایم.

زه د قتلونو او د مرګونو په ښار کې رالوی شوی یم.

خو تراوسه مې دومره درد نه وو لیدلای.

دا لومړي ځل وو چې دومره ودریدلم.

هغه ځکه چې د ډیرو میندو په غېږو کې مې د هغوی د بچو سرونه ولیدل.

د ډېرو انجونو په سترګو کې مې د هغوي د ښځې کېدو ارمان نیمګړی ولید.

واقعاً چې دا سخت زور لري.

زه به بیا نه ژوندی کیرم.

خو دا پدې کتاب کې لیکم، چې ما دا هرڅه د دې لپاره ندي کړي.

چې زه دې لوی امپراتور جوړ شم.

بلکې دلته د مسلمانانو سره د ظلم د مخنیوي په خاطر مې وکړل.

له هغې څخه وروسته زه سیده راغلم.

نصیر خان پسې هغه مې بندي کړ او سخته سزا مې ورته مقرره کړه.

واقعاً چې د داسې بې غیرته انسان لپاره همدا ښه سزا وه.

زه پوره باور لرم.

چې افغانان به د خپل هیواد پولي تر ډېره وخته وساتي.

او ان شالله چې هېڅ یرغلګر به هم بیا دغې خاورې ته په سپک نظر ونه ګوري.

ستا د عشق له وېنو ډک شول خېگرونه
ستا په لاره کې بایلي زلمې سرونه

که هر څو مي د دنيا ملکونه ډیر شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقيب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا گذارونه

تاته راسمه زړگي زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هیرومه چه رایاد کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنيا یو خواته بل خوايي

زما خوښ دي ستا دا تش تش ډگرونه

“احمدشاه” به داستا قدر هېر نکا

که ونېسي د تمام جهان ملکونه

ليکوال:

احمدشاه بابا خپل هیواد او افغانانو ته ډیرستر خدمتونه وکړل.
د هغه په وخت کې خرقه شریفه کندهار ته راوړل شوه.
د شبرغان او کندهار ښارونه دده په امر ودان شول.
همدارنگه نور ډېر ستر کارونه چې په تاریخ کې په زرینو کرښو لیکل شوي دي.

دې سترفاتح

د ۱۱۸۶ هـ کال:

د رجب د میاشتې په شلمه نېټه د جمعې په مبارکه شپه، د عمر په یو پنځوس کلنۍ
کې یې ساه ورکړه.

او د تلپاتې ژوند په لور یې روح والوت.

انا لله وانا اليه راجعون.

ستا د عشق له وېنو ډک شول ځېکرونه
ستا په لاره کې بايلي زلمې سرونه

که هر څو مي د دنيا ملکونه ډير شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقيب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا گذارونه

تاته راسمه زړگي زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هيرومه چه رايا د کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنيا يو خواته بل خوايي
زما خوښ دي ستا دا تش تش ډگرونه

“احمدشاه” به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library